

3-9/80 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. } టెన్వ పట్టణము 1918 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 20 వ తేది శుక్ర వారము } No 143
నంపుటము. 7 } కాళియా క్తి నా మ సంచితృ భాద్ర పద శుద్ధ పౌర్ణమి గా. } నంచిక ౧౪౩

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126
(రిజిస్టర్డ్) **ఆటో డియోలైట్.** (రిజిస్టర్డ్)
కాబడినది. కాబడినది.
ఇప్పుటి కాలపు రుచి కనుపడునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు మువాసనగలది.
అల్పాహారముగాని, సారాముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పువ్వుపూరము.
నీ కువాలపై కొన్ని దిగువులు చిలుకరించినచో, మనోజ్ఞమగు
గువాసన నిన్నులకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
విన్నపైజా (అర్ డాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము పైజా 1-1 డాం " " 0-12-0
చేరొక పైజా 2 " " " 1-4-0
పెద్దపైజా 4 " లేక 1/2 డాం " " 2-0-0
వి. వి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము
వల్లెం, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీని
అనేక మగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగోవున సీసాపైజా
గు, తాల్పపైజాను ఆటో డియోలైట్ అను పేరున పరిశీలింపుడు ఈ ఆటో
డియోలైట్ మొత్తము నలభై టన్నులకు వర్తించినచో గోరువారికి వినుకవారికి
ప్రాసినచో అదాకిమ్మత్తుగల మువాసనకాదు. ఉచితముగ పంపుదురు.
సోమయేజంతు: అంగ్లొండియకా డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ సెం. 155, జామ్నానుసేను వీధి, బొంబాయి.
మద్రాసు యేజంతు: మెహతా మద్రాసు ట్రెయిడింగ్, వైవాలబాదకోట్టు, మద్రాసు.

నర్వవృశ్చిక విషనంజీవిని.
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) 588
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంరోషముతో పోవుదురు.
సుఖములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.
ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుండ
కులిన న యోగ్యమగు. అండ్
యూజాని, దేశీయమైన ద్రవ్యములే పా
ద్రాగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
అంచినను మందు గుణముమారుదు.
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎంజిక.
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నువయో
గిండును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పొట్టేజి 0-8-0. 1 డెజకా పొట్టేజి
రెండు రు 5-0-0. పొట్టేజి కేలా.
చివరారి 2 పొట్టేజిలు కెప్పించుకొనువారికి పొట్టేజి ఇవ్వం.
ప్రభులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధన్వన్తరీ కం పేని,
15 కంకటేశ్వరీ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజ్ఞానా.
శరీరముల సర్వావస్థలను నిర్వహించు శాస్త్రీయచర్య
గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
విన్నపైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
హైదరాబాద్ 212, నకరాను.

నవలలు ! నవలలు !! నవలలు !!!
రాజీసంయుక్త హిందువుల ప్రతాపాన్ని నిదర్శనము 0-12-0
విమలాచారి. రాజపుత్ర శ్రీల యశ్వతిసాహసములు
ప్రకటింపబడినవి. 1-2-0
విజయగిరిసామ్రాజ్యము. 500 రూపాయలు
బహుమతిగన్న నిరుపమాన నవలారత్నము. 1-4-0
రాయమారుయధము. తిమ్మరసు యుక్తి
చమత్కృతులు చదివితీరకలేదు. 1-4-0
పాతాళభైరవి. రమ్యమైన నవల. శైలి మనోహరము. 1-4-0
చిరునామా:— విజ్ఞానచంద్రికా బుక్ డిపో,
(948) మాంటురోడ్, మద్రాస్.

ఇల్లు అమ్మకమునకు
వికాలమైన దొడ్డిగలిగి బాగుగ నిర్మింపబడిన యొక
పేద యిల్లు అమ్మకమునకు గలదు. దొడ్డు తోటలు మొదలై
నవి కేసీకొనుట కనుకూలముగనున్నది. (1818)
నెల్లూరు నవాబుపేట బజారు వీధిలో గలదు.
“ఓనర్ C/o హిందువులక, మద్రాసు”
అని వ్రాయుదు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికౌవ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యక్షమైనది.
1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.
చంద్రవర్ణ గుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
చనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వానవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
1/2 పౌను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవహారములన్ని యువాండ్లయభివృద్ధి
జరుపవలయును.
హిందూ షార్మస్థావీకత్
వర్షి
ఆయుర్వేద యోషధముల తేయువారు
బొంబాయి సెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists,
Elphinstone Road, Bombay. 13

మలయ చందనము
(1251) నెగరోగమునకు మరొక
మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎవరికి
తెలియదు. పత్తము లేదు. వివిధ
మార్పులు కలిపివేసి పనిలేదు. కావున
మైన మా మలయచందనము ఎందుకు
తెలుపు, పన్ను అను మూడు విషయము
నెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. వర్షి 1-కి 2-0-0
గంధర్వఫార్మసీ, రాజమండ్రి.

మాంశేగ్గు సంస్కరణములు.
మాంశేగ్గుగారు ప్రకటించిన సంస్కరణ
ముల గ్రంథము ఆంధ్రభాషయందు ముద్రిత మగు
చున్నది. గ్రంథము ఒక పేజీములోపున వెలువడి
గలదు. భారత రాజ్యాంగ జ్ఞానమున కీ గ్రంథము
కల్పితరువువలె నున్నది. ప్రతి యాంధ్రుడును
చదువలసిన గ్రంథము. డిమిట్ ఆక్టోవ్రాసైజునందు
300 పుటలకు మించి యుండును. దీనివెల ఒక
రూపాయ నాలుగణాలు మాత్రమే. వలయువారు
వెంటనేదరఖాస్తులు రిజిస్టరు చేయించుకొనవలెను.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
1, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

అమృతవలి 1154
మనోరంజకమైన నవల.
విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుకరక
ములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము.
దీని వెల 1-4-0.
గ్రంథశైలి మనోహరము. కథ రసవంతము.
భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.
చిరునామా:— ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
1, తంబుకెట్టివీధి, జి. టి. మద్రాసు.
అమృతాంజనం నొప్పలకు దివ్యమృతము.
పెక్కిరి డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పల మాన్పును.
పార్శ్వపునొప్పల శాశ్వతోలును
బాణువు పోల్చి పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట నుండదగినది.
109, ఫోరొడ్డు పోస్టు, బొంబాయి, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

—0—

ఒక విశేషము డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— చిత్తూరు జిల్లా కాళహస్తి తాలూకా యేర్పేడు రైలుస్టేషను నొడ్డును 3-వ తేదీన 22 ధాన్యపుముటలను కొంగులు కొంగిలించిరి. పోలీసువారు సంకతులను విచారించుచున్నారు. చోరు లింత వరకును పట్టువడి యుండలేరు.

ఖురుదాగోడునుండి ఒక రిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బాద్మిగ్రంథాలయపు లగు ఆదిభట్ల అప్పన్న పంతులుగారి కేసెల 6-వ తేదీన మార్పిడియోగము తటస్థించెనని వ్రాయుట కెంతయు విచారము. పంతులవారికి మాయూరకొంపుల నిండు మూలముగా నందిచ్చుటయే కాక, సాధ్యమైనచో ఆయె యాత్మకు కాంతి కల్పించుగాక మని సర్వేశ్వరు బ్రార్థించు చున్నారము.

ఒక రిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— భీమవరములోని ఆంధ్రబాలికాసేవక మండలివారు వివాహకచిట్టెనుడుగకు గ్రామమువెంట భజనచేయించు భిక్షాటము చేసి 20 లను సంపాదించిరి. ఆసామ్య భీమవరములోని రాత్రిపాఠశాలల వీధివిద్యార్థులకు పుస్తకములు మొదలయిన ఉపకరణములకు వెచ్చింపబడును. ఇందుకు మండలిసభ్యులు ప్రశంసాపాత్రులు.

గుంటూరుజిల్లా వేటసాలెములోని కాగోనేడును రీడింగురూము కొన్ని మాసములనుండి మూయబడియున్నట్లు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. పఠకమందిరనిర్మాత లగు కొమ్మ మూరి లక్ష్మీనాగాయలు పంతులుగారు తిరిగి వాని యుద్ధరణ మునకై యత్నించుచున్నారు. పునవాసులు వారియత్నమునకు తోడ్పడి రీడింగురూమును బాగుచేయుటకు వారు ప్రార్థించు చున్నారు.

విశేషము లొకరిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కాకినాడ పట్టణముందు భాద్రపద శుద్ధ చతుర్థి సోమవారము గోజున బంగారు మువ్వారావు తాయాదా కొట్టువాడు ప్రస్తుతము జరుగుచున్న దారుణసంగ్రామమువల్ల యెగుమతి దిగుమతి పనులు దొరకక తినను గూడు కట్టనున్నదై తేక మలమలమాడు చున్న బీదలకును, వికలాంగులకును నుమారు రెండువేలమందికి అన్నదానము చేయించి పుణ్యము కట్టుకొనిరి. వీరివలె యిచ్చట నన్న వైశ్యకృష్ణులును ఇదిగదగ్రతులను తిరు తమ కత్తికొలంది యీ కాబక పుదినములలో అన్నవస్త్రములు తేక పరిశీలించుచున్న కడబీదలకును వికలాంగులకును అన్నవస్త్రము కట్టించి కాళ్ళకిక్రింది బడయ వేడుచున్నారు.

గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురమునుండి మాస్ట్రీకు విశేషము డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— దివ్యజ్ఞాని నారాయణ ఆయ్యరుగారిచ్చటకు నాలుగు పినముల క్రిందట వచ్చియున్నాడు. వీరు వేదములు ఉపనిషత్తులు మొదలగు హిందూమత విషయములను గురించి ప్రతిదినమును సాయంకాలము ఇచ్చటి పురమందిరమున నుచ్యసించుచున్నారు. ఇచ్చటి శివశిష్యులదారు పంకనామాల రామారావు పంతులు గారు రెవిన్యూ బోర్డు ఆఫీసుకు బదలయింపబడిన సందర్భమున తాలూకా యువోగ్యగడ్డు లందరును 5-వ తేదీ సాయంకాల మొకసభ జేసి యల్పాహారముల విందుజేసిరి. దీప్రభాటి కలెక్టరు మంత్రిప్రకడ సరసింహం పంతులు గారు గ్రామసాధిపత్యము వహించిరి. బండి శ్రీహరిరావు నాయకు బి.యె. బి. యల్ గారు నీరసానే నియమింపబడినారు.

గుంటూరుజిల్లా తేనాలి-రేపల్లెతాలూకా సంఘమువారు కొట్టునునందును, దుగ్గిరాల రైతులు దుగ్గిరాలయందును, సంగం బాగల్లమాడి రైతులు తమ గ్రామమునందును, గొరిగ పూడి రైతులు గొరిగపూడియందును, చిన పులిగ్రామ గ్రామ రైతులు తమ గ్రామమునందును, వడ్డమాడి, కిరంగపురము తోట్లపాలెం, మంచాళ, పాతరెడ్డిపాలెము రైతులు శేబ్రోలు పెంట్రో సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద కమ్మవారి గ్రామ మందిరమువద్దను కృష్ణాజిల్లా భీమవరము తాలూకా నిడమర్రు రైతులు తమ గ్రామమందును, చాటపర్రురైతులును, పాల కొట్టుపొట్టు లంకలకోడేరు రైతులును, పూలపల్లిరైతులును మధిపాడు రైతులును, మడునూరు గ్రూపు (ముడునూరు, వెంట్రుప్రకడ, అప్పికట్ట, జబ్బరపూడి, బోర్లపాటు గ్రామ రైతులు) రైతులు ముడునూరునందును సమావేశమై పాలకులు నీటితీరువను వృద్ధిచేయవద్దని యోగ్యముగ తీర్మానించిరి.

మాలిమానుండి ఆంధ్రబాలికా సమాజపు కార్యదర్శి యిల్లువ్రాయుచున్నాడు: బంగళమునందు సంఘసేవ నాంధ్రులలో నెలకొల్పుచున్నందు వారలలో ప్రభుమును బంగళ పూరు వాస్తవ్యులు వగు బి. దండపాణిసంతుల వారీషమా జనుయొక్క వారసభ కావూతులరై విచ్చేసిరి. వారు కాజ భక్తి, మతము సంఘసేవ, ప్రాగంభ్యకృత శ్రీవిద్య మున్నగు నంతయులనై నాకి గల వృధాభిప్రాయములను వృద్ధ్యు ముగ వెల్లడించి వారి కీ శతవాసులగు నాంధ్రులయందు నున్న ప్రేమ, గౌరవమును, వారిపురోభివృద్ధికరము లగు విషయములను దెల్పుచు నీశేశవాస్తవ్యులగు గుడ్డినితి మూలకార ఇంబగు నవిద్యను తొలగించుటకు సభ్యులను పురికొల్పిరి. వీరివ సమాజకు లీవారమునగూడ "ఆహింసాపరమాధర్మక" "విగ్రహగర్భం (సమకాగర్భం)" యనువిషయములనే చర్చించిరి. ఈ సమాజకార్యనిర్వాహకసభ్యు లొకరు శ్రీతిరుపతి శేంకటేశ్వరవింధిరు ముగ "సుకన్య" యనుపాత్రమువై విచారమును చేసిరి.

భీమపురము ఆంధ్రసమితి కార్యదర్శి యిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బంగదేశీయాంధ్ర నాయకులలో ముఖ్యులను, ఆంధ్రుల ప్రేమాగౌరవములకే గాక యీనైపుల గల మహారాష్ట్ర, వంగ, బీహార్, తమిళనాడు లందరిజే నభిమాన గౌరవముల నందుచున్నట్టియు; నాంధ్రసమితి కాళ్ళక గౌరవాధ్యక్షుడు ముగ ఆంధ్రసభారత్విభంధారు దండపాణి సంతులుగారు కొంతకాలము విశ్రాంతి నొంద నెంచి యామరామసములు నెలపునైకొని యాంధ్రదేశము నకు వెదలు సందర్శించున 14, 15 తేదీలయందు నీయూరి లో ననేకము అనేకసభలంతేసి వివలిపితములు, వీటుకొలు క్రమముల ఆయనకు సమర్పించిరి. ఆంధ్రసమితివారు గూడ మొక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యసభను జరిపి యల్పాహారపు విందుల నొసంగి గత 9వ సెప్టెంబరు 1917 సంవత్సరమున నొక మహాసభయందు వీయన కీబడిన "ఆంధ్రసభాత్మ" బిరుదము ప్రసవరింపించిరి. బంగదేశీయాంధ్రులు తమ నాయకుల గుగుణములను గనినెట్టి తగుకు గలగౌరవ ప్రేమాభిమానముల నీతిరున జూపుట వారి విశాలహృదయముల బాటుచున్నది. పంతుల వారివలె ప్రజల ప్రేమాభిమానములకు పాత్రులై వారివలన యిట్టి గౌరవములు పొందుటకు మామంగదేశీయాంధ్రులెల్లరును ప్రయత్నింతురుగాక !

గోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకానుండి మాస్ట్రీకు విశేషము డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇచ్చటికి సమీపమున నన్న సోపల్లియను గ్రామము, 11-వ తేదీ సాయంత్ర మొక మాలవాడు తన భార్యతో కృత్రిమమునందే నను నకుమార మున నొక యాడిగవారిని కట్టితోమోది హత్యగావించెనట ! హంతకుడు ఆరెన్న కాబడె నని తెలియుచున్నది.

మాతాలూకాలోని మోరి యనుగ్రామములో ఘనమైదు సంవత్సరముల వయసుగల యొక కాపు పిల్లవాడు, తనతో సమానమగు నీకగల మఱియొక కాపు పిల్లవాని 18-వ తేదీ రాత్రి మొక్కజొన్నకండె లిత్తునని మిమ్మెట్టి వాని యొద్దకున్న బంగారు ముగగు లపహరింపవలె నను యుద్ధేశముతో, ఈరెవెలపలికి తీసికొనిపోయి, నోరు నొక్కి చిన్న కత్తితో కంఠము కొయ్యప్రయత్నించెనట ! ఆపిల్లవాడు వెనగు లాడుటలో మొగమునంద కత్తిచాతలు పడినవిగాని ఆపాయ ముకలుగలేదు. ఆపైని ఆడుర్వాగ్ధుని చేతిలోనుండి నురకత్తిని బాలుడు లాగుకొని పారవేసెను. అంతలో రెండవబాలుడు కంఠమునొక్కి బలవంతమున నొక నీళ్ళగుంటలోనికి ప్రోసి వేయగా బాలుడు కేకలుజేసెను. నల్లరునుచేరిరి. చంపుప్రయత్నము చేసినవాడు పాటిపోయెను. కేసుచేయబడు నని తెలియుచున్నది.

తిరుపతినుండి యొకరిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఆహార పదార్థములు బట్టలయొక్క భరణ నానాటికి కెక్కువగుటం జేసి బీదసాదుల పడుకట్టములు మితిమీరియున్నవి. ఇట్టి తరుణమున జిల్లాకలెక్టరు శ్రేష్ఠపుయ్యకొని ముఖ్యులగు నాహార పదార్థములయినను ధరతగ్గించి విక్రయించు నేర్పాటు చేయని యెడల నితరస్థలములవలె నిక్కడగూడ కొళ్ళకొట్టబడు నను భయము నెల్లరు కలిగియున్నారు. తిరుపతి చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో కలరాబాధ్య ముంబరించినది కాని తిరుపతిలో మాత్ర మింతవరకు కనబడలేదు. వర్షములువరియట లేమిం జేసి బావులలో నీరు తగ్గి యున్నది. తిరుపతిలో నిండినన్న తెక్కుకాబడినది. జనులు చాల కష్టపడుచున్నారు. ఇన్నయి నిట్లుండె తిరుపతిలో

మునిసిపాలిటీ స్థాపించినది మొదలు అప్పియల్ చేర్చుచుగారే కార్యములను నిర్వహించుచుండిరి. నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట మద్రాసుగవర్నరుగారిచ్చటికి నిజమునుచేసియుండు తరి రయిటు చేయుదు నానభిషితుల్ చేర్చుటగారి నెన్నుకొను స్వాతంత్ర్యమియ్యగలెనని ప్రార్థింపగా వారంగికిరించి స్వాతంత్ర్యమిచ్చిరి. కాని రెండుసంవత్సరములక్రింద స్వాతంత్ర్యము నుపయోగమునకు రావలసినచిన్న కాలమున కవున్నిల్లలో నైకమత్యములేక రెండుపార్టీయములు జరిగినసభలో నెవ్వరి నెన్నుకొనలేదు. దొరతనపువారు ఆపదించి కవున్నిల్లలో నెవ్వరికి నియ్యక కొర్రెవారి కొసంగిరి. ఇప్పుడు వారియొక్క టరం పూర్తియయినందుక 27-వ తేదీన నురల కవున్నిల్లలో నొకరిని నియమించుతరుణము కలిగియున్నది. ఈ పర్యాయము గూడ నైకమత్యములేక దొరతనపువారే నియమించవలసినట్లే యగునని తోచుచున్నది. కనుక కవున్నిల్లందరు నికమత్య ముకలిగి ముప్పదిరెండున్నరములుగా రైటు చేయు కష్టపడి సంపాదించి స్వాతంత్ర్యమును సోగొట్టుకొనక దొరతనపువారి కిని, యుచేయగలము కీర్తి సంపాదించవలెను.

ఒకరిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— గంజాము మండలముం టన్న బారున గ్రామములో గల బోర్డు బాలికా పాఠశాల యొక్క చతుర్థ వార్షిక సభ 1-వ తేదీన సాయంత్రము 5 గంటలకు బరంపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు మారెళ్ళ గంగరాజు పంతులుగారు యాధిపత్యమున బోర్డు పాఠశాలా భవనమున అత్యంత జయప్రదముగ జరిగెను. సభాభవనము గ్రామస్థులచే క్రిక్కిరిసి యుండెను. సోపేటనుండి కూడ కొంతమంది ప్రత్యేకముగా ఆహ్వానింపబడిరి. ఇతరుల బాలికల ప్రాగ్భవతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. ఒక బాలిక సభా సదుల అనుజ్ఞను బడసి సభాధ్యక్షుని నెన్నుకొనుటయు మరి యొక బాలిక తన సోదరి ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నామోదించి సభాధ్యక్షునికి పుష్పమాల వేయ అధ్యక్షులు సభాపీఠము నలంకరించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు బాలికా పాఠశాల వృత్తాంతము చదివెను. పాఠశాల 1914 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెలలో దొరతనమువారిచే స్థాపింపబడి దినదినాభివృద్ధి గాంచుచు 78 మంది బాలికలచేతను ముగ్గురు ఉపాధ్యా యులచేతను వర్ధిలుచున్నది. గత మూడుసంవత్సరములనుండి బోర్డువారు బాలికలకు బహుమతి వస్తువులు పంపుమండ గ్రామస్థులు కొంత ద్రవ్య మొసగి, బీద బాలికలకు చీటిగుడ్డలు, పుస్తకములొసగుచు, శ్రీవిద్య నుత్సాహపరుచుమంటి రని నుడివిరి. పిమ్మట శ్రీవిద్య, పతిభక్తి, సత్యము, నలు నలకలుగు లాని వస్తువులు గూర్చి బాలికలు ఇంపుగా ఉపన్యాసములు చదివిరి. పిమ్మట నిరువురు బాలికలు సభాధ్యక్షుల గుజగణములు వారు చేయు పనులను గూర్చియు చక్కని సంభాషణ జరిపిరి. పిమ్మట బాలికలు సావిత్రి నాటకము ప్రదర్శించి, కోలాటము నాడిరి. సభాధ్యక్షులవారి సతీ మణి బాలికలకు పెట్టెలు, అద్దములు, చీటిగుడ్డలు, గాజు బొమ్మలు పుస్తకములు పంచిపెట్టి సావిత్రి పాఠమును ధరించిన బాలికకు భారతగ్రంథమును బహుమతి జేసిరి. తరువరి అధ్యక్షులు బాలికా పాఠశాలవారు చేయు పనులను గూర్చి గ్లాఫించి గ్రామస్థుల తోడ్పాటుకును, సంతసించి, శ్రీవిద్యా పత్యంత విద్యాభివృద్ధివలన గలుగు లాభములను గూర్చి దృష్టాంతములతో గూడ సమాజసర్వక వ్యాధిగణితో గంభీరప్రన్యాసము చేసిరి.

బక్రీదుపండుగ:— అలహాబాదులో తొందరలేమియును లేవు. అధికారులు తగిన ఏర్పాటులను చేసిరి. 17-వ తేదీన కలకత్తాలోగూడ బక్రీదుపండుగ కాంతముగనే గడచినది. ఉదయమున చాల మసీదులలో మహమ్మదీయులు ప్రార్థనలను చేసిరి. పిమ్మట కొర్బానీ నెమ్మదిగజరిగినది. కలకత్తాకు 12 మైళ్ళలోనున్న శ్రీరామపురమున గోవధ సందర్భమున తొందరలు కలుగునని తెలిచిరి గాని అధికారులను నాయకులను ముందుగా బాగ్రత్తపడుటచే తొందరలు కలుగలేదు.

వంగదేశ ఆంగ్లో యిండియా సంఘము:— ఈసంఘ కార్యదర్శి సంస్కరణములగుగూర్చి గవర్నరుగారి కిటులవ్రాసెను. సంస్కరణము లనుకూలములు. ప్రభుత్వోద్యోగములు కొన్ని మాసంఘములో నర్తకగలవారికి ప్రత్యేకింపబడవలెను. గ్రంథకర్తలు నివేదికమున మాసంఘమును పేర్కొనినందుకు వందపనులు. కావనసభలగు ప్రాతినిధ్యము నియోజకవర్గము వ్యారా నేర్పలుగ గోరెదము. ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమును. అందులకు కొన్ని కారణములు గలవని ఆత దాకారణములను నిరూపించెను.

వృత్తాంతములు

యోధబుజము:—ఈ నెల 7-న తేదీ వరకు 49,345 డరఖాస్తులు టిపాకచేరిలకు చేరినవి. మొత్తము 97,85,150.

లక్ష్మణపురమునను ఆ జిల్లాలనుండియు యోధబుజమునకు 28 లక్షల రూపాయలు వసూలైనవి యోధబుజ ఆ ఖర దినమున 7 లక్షలు సమకూడినవి.

బంగారీ వైదకునకు శిక్ష:-మహేంద్రనాథ హట్టారను నక జొక గ్రామస్థుని బలముగ కొట్టుటచే గ్రామస్థుడు చని పోయెను. హట్టారు పారిపోయి పిమ్మట సేనగాజేరినా. అతని లారావీలో పట్టుకొనిరి. అతనికి 5 ఏండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

సభరేజిప్రార్థన స్వహత్య తేసికొనుట:-క్షిలండి సమీపమున్న నాడువనూరు సభ రేజిప్రార్థన సయ్యగు మాస్టేస్ సాహేబుగారు ఇదివరకు కొంత కాలమునుండి తలనొప్పిబాధ చే బాధపడుచు నున్నారని తెలుసుకొని క్రితము ఒకనాటి రాత్రి బాధసహించలేక స్వహత్య తేసికొనిరి.

మహమ్మదీయ గృహసంకటమును పూర్తిచేసిన బాలకళిబరమును పెరిగించి ఎచటికో గుహలోనికి గొంపోయి అచట ఆ మృతశరీరమును భక్షించి వాటిపై కప్పబడు నస్త్రమును అమ్మకొన్నందులకు ఒకటిల్లు బోయజాతి వారిపై నేర మారోపింపబడినదనియు దండనాధికారి విచారించుచున్నాడనియు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలకు విలేఖకుడు తెలిపినవి.

హిందువులు, మహమ్మదీయులు:- హిందువులు, మహమ్మదీయులు మైత్రితో మెలగవలెననియు, మొన్న మొన్న జరిగిన గందరగోళములు వారి మైత్రిని చెడగొట్టి మనశ్శుభ్రులు చేరి చే జాపెట్టబడుట కవకాశము కలకడేమి కుండుటకును కలకత్తాలో 10 నుండి హైందవ నాయకులు, 10 నుండి మహమ్మదీయనాయకులు మువ్వరు మార్వాడీ నాయకులకలిసి ఎల్లరకు తెలియజేయుచున్నారు.

మితవాదుల కాంగ్రెసుసభ:-అన్ని రాష్ట్రములనుండియు వెళ్ళుచుండి ప్రముఖులు స్థిరీపాసులను అనుభవమును పలుకుబడిని కలవాడు వెనుక కాంగ్రెసులో పనిచేసినవారును లేఖలను వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టివారత్యధికముగ మితవాదుల సభకు రాగలరు. గత రెండుసంవత్సరములనుండి కాంగ్రెసులో గలట్లు వెలిగిన వారందరను మితవాదుల ప్రత్యేకసభ అవసరమని నిశ్చయించిరిని సమాచారము వ్రాసిరి.

అల్లిఖరు కలాశాల:-కళాశాలలోని భారతీయోపాపాధ్యాయులు 5 గురిలోను 4 గురు డాక్టరు జముద్దీను అహమదుగారు మున్నగువారు యూరోపియనుగోపులోనున్నారు. ప్రస్తుతస్థితివలన ఇంటనే తిరిగి యేర్పాటులు చేయబడవచ్చు తాముగూడ రాజీనామానిశ్చయింప వచ్చును. తాము జాతిభేదమును బట్టి గాక విద్యావైషమ్యమునుబట్టియే అట్లుచేయవలసివచ్చినదని వారు గౌ. కార్యదర్శికి వ్రాసిరి.

మేనమామను నటికే వేయుట:- మలబారుజిల్లాలో నొక గ్రామముందు నివసించుచున్న అచ్యుత కుమారులను నొక మేనమామ తనమేనయల్లుని పుంథిపూమిలో బెరుగుచుండిన పసవచ్చెట్లు కొట్టివేసెను. దీనితో అచ్యుత కుమారు తన మామపై కోపించి చెట్టుఖరీదు చెల్లించవలసినదని నిష్పంధపరచినను మామ అల్లునికి ద్రవ్యమియ్యవలెనని అతడు తనమామ గారిని నటికేవేసెను. జిల్లాజడ్జిగారు వారి కొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి.

పోస్టు మాస్టరుగారికి శిక్షవిధింపబడుట:- మలబారు జిల్లాలో పట్టాంబి సబ్ పోస్టు మాస్టరుగారు వర్షియూరప్రాంతి పోస్టు మాస్టరుగారికి నుమారు రు 8-6-0 లు విలువగల మూడు రిజిస్టరుల బకాదని బంగీలనుపంపిరి. బ్రాంచిపోస్టుమాస్టరుగారు బంగీలు బటువాదాచేసి వాటినిలవసాము పంపుటకుమారుగ సామువాదాకొని బటువాదా చేతుండ 11 దినములు తపాలా ఫీసులోనుండినట్లు లెక్కలోవ్రాసిరి. దొంగతనము కనుగొని బడి కేసుచేయబడినది. జిల్లాజడ్జిగారు బ్రాంచిపోస్టు మాస్టరు గారు రిమానములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

సామాజ్యశాసనసభ.

ఈ నెల 19 వ తేదీని గౌ. సర్ బార్ని లండనుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద మరలసమావేశము జరిగినది. పత్రికలనుగూర్చి విచారించుట కొకసంఘము నేర్పరుపవలెనని గౌ. కపర్డి గారు పాపాదించిరి. పత్రికాశాసనము కొంతకాలమునుండి అయి లోనున్నది. కావనిపుడు దానినిగూర్చి ఆలోచింపవలెను. ప్రజా పరిపాలనమునకు పత్రికలు మూలాధారము. రాజకీయశాస్త్ర కావ్యానుబంధ పత్రికలు బహిరంగవిశ్లేషణములవంటివి గాన పత్రికాప్రచారమునకు నిరోధముండగూడదు. దీనినిగూర్చి నిరోధమేర్పరుపబడుట చాలననర్థకమని సర్ బార్నెస్సు జంటిన్సుగారి తీర్పును కపర్డి గారు రుదహరించిరి. లాహోరు అబ్బర్యురమొదలగు 40 పత్రికలు నిలిచిపోయినవని అధికారులగురు డుప్రకటించిరి. కలకత్తాలో మహమ్మదీయులు పత్రికాశాసన మునుగూర్చి చర్చించుటకు సభ జరుపబోగా దొరతనమువారు నిలిపివేయుట జరిగినది. లండన్ లోని పత్రికాధిపతులు సభ చేసి కనిష్టవేతనపరిమితిని నిర్ధారణచేసిరి. ఈ జేశమునగూడ నట్టి యావత్కేక కలగక మానము. గాన నిట్టివిషయముల నాలోచించుట కొక సంఘ ముందుట యవసరము గౌ. కపర్డి గారు రినిరి.

కల్లులు అమ్మియున్నారు.

నే నీతిర్యాసమును నిరాకరించుచున్నాను. అట్టి సంఘ మనవసరము. యోధసయమున నధికారుల బొరము నవసరముగ హెచ్చింపగూడదు. ఈ తీర్మానము సంగీకరించిన ఇండియాదొరతనమువారు వారికిదీనివిషయమున నికనుసంకేతములు కలవని తోచగలరు. బర్మాలో ప్రజలు ప్రభుత్వోద్యోగుల నధికముగా నిందించుట నికను సేర్వకొనలేదు. బర్మాపత్రికలుగూడ చాల విషయముగ నే వ్రాయవలెను. ఇంతవరకు రెండు సార్లుమాత్రమే హెచ్చరికలను పంపవలసిన ఆవశ్యకత కలిగినది. బర్మాదొరతనమువారు తపాలాచట్టముక్రింద 6 యిండియా పత్రికలపై చర్యజరుపవలసినవిషయదని కల్లులుగారనిరి.

గౌ. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు.

సంఘము నేర్పరుచుట అవసరముగాని నైతికస్థితివిషయ మనవసరము. కల్లులుగారితోనే నేకీధివింపబాలను. తూర్పు యిండియా సంఘమువారి కాలమునుం దుండిన పద్ధతుల నిపుడు సవరింపవలసిన అవసరముగలదు. వంగజేశమునశాసనము నమలు జరుపుటగుగూర్చి మాకట్టి ఆక్షేపణయునులేదుగాని ఇతరరాష్ట్రములయం దట్లుగాదుగాన ముఖ్యముగా విచారణ అవసరమని బెనర్జీగారినిరి.

గౌ. సర్ విలియం విన్సెంటుగారు.

ఇటీవల నేర్పరుపబడిన విచారణసంఘముల నివేదికములను గూర్చి ఎట్టి యభిప్రాయము లొసగబడెనో మీ రెరుగుదురు. కల్లులుగారు నుడివినది సత్యము. రాజప్రతినిధిగారు రెండవత్సరముల క్రితము పత్రికాప్రతినిధులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చియే యున్నారు. ఇంతలో నేమి మారినదని విచారణ జరుపవలెను. అనేకసారులు హెచ్చరించిన చర్య జరుపుచున్నారు. ఇప్పటికిని పత్రికల తీవ్రముగ నే వ్రాయుచున్నవని విన్సెంటుగారు కొన్నిటిని చదివిరి. ఇంగ్లాండులోను జర్మనీలోను పత్రికాపరిశీలనలు చాల కఠినముగా నున్నది. జపానులోగూడ నటులే యున్నది. ఇచట నతిజాగ్రత్తతో పని చేయుచున్నాము. పత్రికాశాసనమును గూర్చి దొరతనము వారికి సందేహము లేదు.

గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

కొన్ని పత్రికలు తీవ్రముగ వ్రాయుచున్నమాట నిజము దొరతనమువారికి కొన్ని చిహ్నముగూడ లేవని నేనను కాని అది చాలదు. హెచ్చుచుండి శాసనమును నిరసించుచున్నపుడు దొరతనమువారు మరల విచారణ జరుపదగును. ఇప్పుడేమి మారినదని విన్సెంటుగారినిరి. మారకున్నచో శాసనము నిష్పరియోజనమని స్పష్టముకాదా? బర్మాదొరతనమువారి చర్యలు చాల వింతగానున్నవి. చెన్నపురిలోని హిందూపత్రికవంటిపత్రిక తమజేశముననున్నందు కేజేశమువారైన నుప్పొంగదగినది. అట్టిపత్రికను బర్మా దొరతనమువారు బహిష్కరించినపుడు వారి నేమనదగును. ఇట్టిపత్రికలవలన ఉదారవిషయములను బర్మా వారు గ్రహింపకుండ దొరతనమువారధ్యంతరములను కలిగించుట సంతోషకరము. కల్లులుగారు కమభావములను మార్చుకొనవలెను. ప్రజాస్వామ్యమునకు పత్రికలే ప్రాణము. అస్మియా జపాను జేశముల పద్ధతిని చేయబడిన పత్రికాశాసనము దీర్ఘకాలము పనిచేయజాలదు. ఆంగ్లజేశముతో నీడేశమున తరు

చుగ పోల్చుచుండుట పరిహాసాస్పదము. అచట నెంతయో జాగరూకతతో శాసనముల నమలు జరుపుచుండురు.

గౌ. డాక్టరు సప్తగారు.

గౌ. కపర్డి గారు సభవారి భావము మారవలెనని కోరనేలేదు. విచారణ జరుగవలెనని మాత్రమే కోరిరి. విచారణ సంఘము నేర్పరుచుట మానవంత మాత్రమున శాసనము చాల బాగుగా పనిచేయుచున్న దని ప్రజలు తలంతురా? జేశియలంతరును దీనిని నిరసించుచున్నారు. విచారణ ముఖ్యముగా జరుగవలెను. పత్రిక లక్రీయముగా చాగిన న్యాయస్థానాభియోగముల నేల తేగూడదు. అగ్రి కనై తికవిషయవిచారణమును గూర్చి గౌ. కపర్డి గారు పట్టుబట్టరని తలచెదను.

గౌ. జిన్నా గారు

1910 లో ఇద్దరు తప్ప తక్కిన ఆసధికారసభ్యులందరును శాసనము నామోదించిరి. అయి 7 సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్నది. అధికార మెట్లుపయోగింపబడు చున్నదియు మనకు తెలియవలెను. శాసనమును కేవలము నిరంకుశముగా నమలు జరుపుచున్నారని నేను స్పష్టముగా చెప్పగలను. కాన వెంటనే శాసనమును సవరింపవలెను. అపరాధులను దండింపవచ్చును గాని నిర్దోషులను కాపాడవలెను. అధికారులు విమర్శకు కంటగించుకొందురు.

గౌ. చిట్టపీసుగారు

విచారణ లాభికరముగాని యుద్ధానంతరము జరుపబడదగును.

గౌ. శర్మగారు

ఈశాసన మనుకూలముగా లేదని జేశియులందరును తలంచుచున్నారు. కాన ప్రజలకు నవశ్యాంలేని కలిగింపవలెను. పత్రికాధిపతులు పలువిషయములు నడిచిరి. అబ్బర్యులపత్రిక విషయము గ్రహింపబడదగినది. ప్రతిరాష్ట్రమువారు పత్రికలను బహిష్కరింపసాగిరి. ఇట్టిపద్ధతినరీగాదు. సింధూ న్యాయిండియా పత్రికలను పంజాబుదొరతనమువారు బహిష్కరించిరి.

గౌ. థాంసనుగారు.

పంజాబు దొరతనమువారు ప్రత్యేక సందర్భములందు ప్రత్యేక కారణములవలన నట్లు చేసిరి. సుధి జరుగగ నే యా నిరోధములుతొలగగలవు. పంజాబులో హక్కుప్రతి మంచివని చేయుచున్నది. 1914 లో 193 పత్రికలుండెను. ఇప్పుడు 216 పత్రికలున్నవిగాని చందావాతలసంఖ్య తగ్గినది. పత్రికలభరణ హెచ్చుటయే యిందులకు కారణము. పత్రికలు గదంతుల నే గాక కేవలము అసత్యములను గూడ ప్రకటించుటచే పంజాబు దొరతనమువారు చర్య జరుపవలసినవిషయదని. నైసికోద్యోగులను మండలోద్యోగులను బర్మా సంయుక్తరాష్ట్రముల దొరతనములను గూడ వ్రాయుటచే దానివిషయమై సంకేతములేదు. నేను 'జమిందారు' పత్రికనుగూర్చి నుడివించిరి. అబ్బర్యులపత్రికా సంపాదకుడు నిరుడు పంజాబుశాసనసభలో సభ్యుడుగా నుండెను. గనన్న మెంటు కంట్లాట్టులను సంపాదించుట కేగడు లంచ మిచ్చివంచన నతనికి శిక్ష విధించిరి. ఇతడు ఎక్ ప్రాప్తిపైంటుకమీషనరుగానుండి లంచములను గొని శిక్షింపబడి చనినండి తొలగింపబడెను. పత్రికాధిపతి ముద్రాపకుని పిలిపించి మాటలాడగా వారిలో నొకడు తననమారు నకు యోధసామానుల కంట్రీవునిచ్చిన తమప్రతీకను ప్రభుత్వానుకూలపత్రికగా మార్చెదనని జంకకుండ మొండియుత్తర మిచ్చెను. అని థాంసను దొరతనమువారి చర్యలకు సమన్వించుచుదీర్ఘవ్యాసకము నిచ్చుచుండ కాలాతిక్రమణమని గౌ. రంగస్వామయ్యంగారు నుడిచిరి. గౌ. జిన్నాగారు గూడ నాక్షేపించిరి. మిరాపన్యాసమును ముగింపుడని ఆధ్యక్షులు థాంసనుగారితో నుడిచిరి. అధికారులు శాసనము బాగుగానున్నదనిరి. అసధికారులు లేదనిరి. విచారణ ముఖ్యముగా జరుగవలెను అని గౌ. కపర్డిగారు నుడిచిరి. తీర్మానము నందలి చివర భాగమును రద్దు పరుచుకొనిరి. విన్సెంటుగారు ప్రతికూలముగ నుడిచి ఇప్పుడదనుగా దనిరి. స్వేచ్ఛకునువిచ్చలవిడికిని భేదమున్నదని సర్ పిట్టి శేషుస్వామిగారు చెప్పిరినది. 87 గురు విచారణ కావలెననిరి. 15 గు రక్కరలేదనిరి. సభ మరల సోమవారము జరుగును.

బాల్యనురంగము.

లండను; నెవ్రెంబరు 18:- బాల్యనురంగమునందు బ్రిటిషువారు 20 మైళ్ళునుఖును 10 మైళ్లు పురోగమమునల్పి కర్నానదియొద్దకువచ్చిరి. 50 కంటే అధికమగు ఫిరంగులు మిత్రమండలినితమయ్యెను. మిత్రమండలివచ్చును లల్పములు. బత్తేయములు 15-వ తేదీని మొండిగ పోరిరి. ఈని తరువాత కందకములులేనందున వారి నిరోధములు తగ్గిపోయెను.

దోపిడిచేయుట న్యాయమని నేను ఒప్పుకొనను. దోపిడిగాండ్లు చేసినది దోషమే. వారు పరిస్థితులను బహుధరలును తమ కనుకూలముగా లేనపుడు వెంటనే సమావేశమయి యొక సభజేసి తమయొక్క దుష్కర్మజీవనమును గురించిన న్యతిగతులనుగురించిన పట్టణమందలి ముఖ్యమయిన నాయకులకు తెలియబరచ వలసినది. లేక చిన్న చిన్న సంఘములకింద నేర్పడి ఒకప్రతినిధి నెన్నుకొని ఆ ప్రతినిధిలైనను ప్రజానాయకులయొద్దకు తంపవలసినది. ప్రభుత్వము వారికి సంఘముల చర్యలను సందేహించుచున్నారు. అట్లు సందేహించుట న్యాయముగాదు. దేశమునందెట్టి సంఘములెన్నియొందునో అంత మేలుకలగును. దోపిడులు జరుగక పూర్వము అవి జరుగునను వదంతులు ప్రబలముగా నేయుండెను. దోపిడులు జరిగిన వెంటనే పోలీసు కమిషనరు గారును పోలీసునాండ్లును వచ్చి వెంటనే అల్లరుల నణచివైచిరి. కాన మనము అంతటితో సంతృప్తిపొంది యూరకుండిన లాభములేదు. ముందుకర్తవ్యమాలోచింపవలెను. కొంతమంది నాయకులు పట్టణమునకు గెలెలవరకు సరిపడునంత బియ్యమును, ఒక సంవత్సరమునకు సరిపడునంత మిర్చియును యున్నవని చెప్పినారు. కాని దినమునకు 8,4 వేల బస్తాలబియ్యమును డిపోలలో నమ్ముచున్నారట. ప్రస్తుతము పట్టణములో 15,20 వేల బస్తాలకంటె నెక్కుడు సరకులేదట. కాబట్టి ఆలెక్కప్రకారము యీసర కెన్నిదినములకు సరిపోవునో యూహించుట కష్టసాధ్యముగాదు. రంగునునుండి రెండు స్త్రీమరులుగూడ బియ్యమువచ్చుచున్నదని తెలిసినది. ఇంటియగక కలకత్తా కటక్ ప్రదేశములనుండి బియ్యమును రెప్పించినవో విశేషముగా రైల్వేఖర్చులగును గాన, ఆరైల్వేఖర్చుల తగ్గించవని నిబిలు సభకునే డిరక్టుగా

రిటో చెప్పగలగిన వలెయని తైత్తిరీయములకు తంతివార్త సంపెనట. తరువాత తద్విషయమై ఏమి జరిగినది నాకు తెలియదు. వర్తమాన విశేష లాభములవలన సామ్యుచేసికొనుట దోపిడలుజరుగుటకు మరియొక కారణము. కాబట్టి యావిషయము లన్నిటినిగురించియు నాలోచించుటకై నొక కమిటీ స్వేచ్ఛవలెను. ఆచారపదార్థముల చేరవేయుటకు తగు సౌకర్యము లేర్పఱచవలయును. తైత్తిరీయములను యిక్కడికి దిగుమతియగు వస్తువులమీద విశేషముగా సామ్యుచ వనూట చేయుట మానివేయవలెను. ఇవన్నియు చేసినగాని జేశమునందు పరిపూర్ణ కాంతి కలగ నేరదు. పిమ్మట

కా. టి. రంగారామయ్యగారు

ఆచార కమిటీవారుగూడ యూరకుండక యావిషయమును గురించి తగువిచారణ జల్పిచున్నారనియు వారు తమ నివేదికను కలెక్టరుగారికి తెలుపుచున్నారనియు చెప్పిరి. తాము పట్టణము నదలిబెట్టి రైలుమీద వెళ్లవలసియున్నందున తమస్థానీ సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి నభ్యక్షులుగా నియోజించి సభవదిలి వెళ్లిరి.

పిమ్మట సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారి రభ్యక్షుల జహించిరి.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారు

తీర్మానము నామోదించు యిట్లుపన్యసిందిరి:—
నేనుకూడ అతిసరకమిటీలో నొకసభ్యుడనగుటవలన ఆకమిటీ చేయుచున్న పనిని గురించి నాకుకూడ కొంచెము తెలియును. చెన్నపురి కలెక్టరుగారికి సలహా నొసంగుటకై ఆచార కమిటీ ఏర్పరచబడినది. వారు మాస్టే హితులను, బంధువులను వివాహములకొకటై రైలుబండ్లమీద ప్రయాణముల మానివేసి, అనగ సరములైన యితరవ్యయములనున్నట్టిని తగ్గించుటకు ప్రోత్సాహపరచుచున్నారని చెప్పిరి. ఈ కమిటీవారు కేవలము సలహానిచ్చుటకే ఏర్పరచబడిరి. చెన్నపురి కలెక్టరుగారికి కార్యనిర్వహణమునం దెంతమాత్రము నభికారము లేదు. పోలీసుకమిషనరుగారి కున్నంత యధికారమునను లేదు. ప్రస్తుతిచున్నట్టి ఆచారపదార్థముల యొక్కయు, బట్టలయొక్కయు కట్టపులను ఏర్పడినందున హిందూజాతరక్షకశాసనముక్రింద వర్తనలు ఎవరెవరియొద్ద ఎంతంత నిలువయున్నదో తెక్కవేసినవో భరలను నియమించుటకుగాని తగ్గించుటకుగాని యావయోగకరముగా నుండును. తినుబండారసాదుగ్రినిజేరవేయుటకు తగు సదుపాయము లేర్పఱచినవో సగముదృష్టిని వెంటనే నివారణ కాగలదు.

పిమ్మట అట్టలకరీము నూర్ మహమ్మదు గారు కూడ తీర్మానమును హిందూస్థానీభాషలో బలపరచిరి.

కా. మో. రామచంద్ర రావుగారు

కూడ తీర్మానమును బలపరచు యిట్లుపన్యసిందిరి:—
గోదావరి కృష్ణాజిల్లాలలో నుమారు 15 లక్షల యీకరముల భూమి సాగుబడి యగుచున్నది. ఆ పంటలో కొంతభాగము హైదరాబాదునకును, మరికొంతభాగము బొంబాయి, హుగ్లీ, ధార్వాడ మొదలైన ప్రదేశములకును ఎగుమతి చేయబడుచున్నది. ఆ జిల్లాలలోనికి తిరిగి, బురగాలు, జిరిస్సా, ప్రదేశముల నుండి ధాన్యమును బియ్యమును దిగుమతికావచ్చుచున్నది. ఈ సంవత్సరము తంజావూరు డెల్టాయందువలె కృష్ణా, గోదావరి పంటలుకూడ పోయినవి. ఆయినను ఈసంవత్సరము వై ప్రదేశములకు ఎగుమతి కావచ్చుచున్నదిగాని, వై ప్రదేశములనుండి యిచ్చుటికి సరకు దిగుమతి కావచ్చుట లేదు. అందుమూలమున యా దోపిడుగులకు కారణ మేర్పడినది. మన మేర్పాటు చేయవలసినది ప్రస్తుతమునకు మాత్రమేగాక ముందుకు గూడ తగు ఏర్పాట్లను గావింపవలయును ఇక ముమ్మందు సరికితులు మరింత భయంకరరూపమును దాల్చును.

అలెగ్జాండరు కార్మ్యగారు నేటిదినముదయమున చెన్నపురికి వచ్చిరి. వారు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గురించి పురప్రముఖులతో నాలోచించి వారి సలహాలను వైకొనెదరటం. ప్రభుత్వమువారు సమయము వచ్చినప్పుడు విస్తారముగా సరకును కొని నిలువచేసి లోకలబోధలను గాని తదితరములైన ప్రజానాయకుల యధికారమునందు గాని యుంచి వాటిని యుపయోగించ నీయవలెను.

తీర్మానము వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడినది.

జి. ఎ. నటేశ్వరగారు

“విశ్వగ్రంథాలను, ఉదారమనస్కులను నగు పెద్ద మనుష్యులను సాంఘికసంఘముల వారును కార్యంబునకు పూనుకొని ప్రజలదృష్టిని బాపుటకు యత్నించవలయును. మరియు ప్రభుత్వమువారిని ఆచారవస్తు ప్రయాణ

సౌకర్యముల నేర్పజుచులెనని కోరవలయును” అను తీర్మానము నుపసాదించుచును యివివరలో చెన్నపట్టణమునందు, రా. బ. కణ్ణున పెట్టి, చతుర్భుజదాసు, సల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారలు మొదలైన కొంతమంది యువార మనస్కులు విశేషముగా ధనవ్యయముచేసి, డిబాల్సు సెలకొల్పి, పనిచేసినారనియు, సాంఘిక సంఘములవారు కూడ నిష్కార్యమునందు జోక్యము కలిగించుకొని పనిచేసినగాని లాభము లేదనియు, సరకు సప్లయచేయుటకు ప్రయాణసౌకర్యము లేర్పఱచవలసి ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెననియును చెప్పిరి.

పేరినారాయణ మూర్తిగారు

తీర్మానము నామోదించు యాదోపిడుగుల కారణము రాజకీయాంధోళి మొత్తముత్రమును గాదనియు, తుదాబ్బు ధయే బీదజనుల నిష్కార్యంబునకు పురికొల్పినదనియును చెప్పిరి. మరియు, జేశసంరక్షణార్థమై తమకు కావలసినదాని కొరె నెక్కుడుగా నున్న భవంతులను యిట్టి సమయమునందు ముందుకువచ్చి బీద జనుల తుదాబ్బు, తిరుగుట వారి విధియైయున్నదని చెప్పిరి. ఈదోపిడుగు వైఖరినిబట్టిమాడ వారెంతవరకు ను తమ ప్రాణసంరక్షణార్థమున కత్యంతావశ్యకమయిన భోజన పదార్థపు కొట్లను, బట్టలకొట్ల వైపునకు తమదృష్టిని మరల్చి దోపిడి గావించిరి గాని తమ కనకనరమగు వస్తువుల ముట్టలేదని జెప్పిరి.

మరియు సిరిలు సప్లయను దైర్ఘ్యరగారిని ప్రయాణ సౌకర్యముల కేర్పాట్లు గావించుటని కోరవలయుననియు చెప్పిరి.

ఎన్. సత్యమూర్తిగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు, యిట్లుపన్యసిందిరి. నిరంకుశాధికారులు శ్రద్ధవహించక పూర్వమే మన మహాజనసభ మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముల వారిరువురును తిగి మరియొక పర్యాయము తాము ప్రజామిత్రులమని రూఢిచేసి కొనినందులకు నేను వారి నభినందించుచున్నాను. అభ్యక్షులు నడివినలుల ఎవరిని నిందించకుండ సహకారముతో పనిచేయవలయునను సంగతి నాకుసమ్యక్తమే కాని వాక్యాన్వయత్రయము, స్వేచ్ఛయైన చర్చ తమ యిచ్చకచ్చిట్లు అభిప్రాయము లొసగుట కధికారము యుండినగాని సహకారము వలన లాభము లేదు. మన యిండియాప్రభుత్వమువారు ఎక్కుడుసరకులను, వైద్యకముల కే, గు మ తి చేయుట వలన యిట్టి దురవస్థ సంభవించినది. మెసపాటేమియు యందలి సిహాయిలకు తిప్పక ఆచారపదార్థములు సప్లయచేయవలసినదే. కాని ప్రభుత్వమువారికి కావలసినంత ధనమును, ప్రయాణపు సౌకర్యములను యొన్నపుడు వారుజహనుండిగాని రంగూను నుండిగాని తమకు కావలసిన పదార్థములను మెసపాటేమియు కేలసప్లయచేయుచుకొనగూడదో తెలియవచ్చును. మాంట్రాగూ మమ్మఫర్డు సంస్కరణములందు జేశసంరక్షణము, మొదలైనవిమయములు తామేయుచుకొని మిగిలినవిషయములనుమాత్రము ప్రజాయత్నము గావించిరి. ఇటీవల దోపిడుగు జరిగినపుడు దోపిడి గాండ్రందరును పెద్దపుట్టలాటికరలను చేబూని మహాభయంకరముగ దోపిడు చేయుచున్నపుడు ఆసద్దను అణచుటకు చివరకు మనసాలీనువారే రావలసివచ్చినది. ఈ దోపిడిలో యూరోపియన్ దొక్కడైనను సహాయులు చేయుటకు వచ్చెనా? ఈ దోపిడిలో విస్తారముగ నష్టపడినదియె? దోపిడిచేసినవారినిను చేయబడిన వారైనను నష్టపడినది భారతీయులే గదా, చివరకు అల్లులను అణచ దొక్కినది భారతీయులే లీనులేదా? కాబట్టి జేశసంరక్షణవిషయము మొదలైన విషయములుగూడ ప్రజాయత్నముగావించవలెదలెను. వారు అట్టి అధికారమున కర్హులౌ అనర్హులౌ యిటీవల జరిగిన దోపిడుగుల వలన సువ్యక్తము కాగలరు.

కె. రామానుజాచార్యుగారు

“బీదజనులచే నుపయోగింపబడు ధోవతులు, మొదలైనవి మిల్లులలో తయారుకావకు బట్టలవై ధరలనుతగ్గించుట కేర్పాట్లు గావించినందులకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి వందనము లొసగుచు యూరోపియన్ జహాను బట్టల ధరలను తగ్గించకుండ యున్నందులకు చింతించు, ప్రస్తుతపు దుస్థితినిబాపి డేను మొదగుర్పుటకు ఏర్పాట్లను గావింపవలయునని ప్రభుత్వమువారిను ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.” అను తీర్మానము నుపసాదించుచు ప్రస్తుతయందలి బట్టల కట్టపునకు మౌచ్చు ధరలకును గల కారణంబులను చెప్పయ నొక దీక్షోపన్యాసము నొసంగిరి.

యథము ప్రారంభ మయినది మొదలు సాధారణముగ వస్తువులన్నిటి ధరలను, క్రమేణ హెచ్చుచు వచ్చెనని చెప్పిరి.

మన జేశము లో పండు దూది లో సగముదూది వై జేశములకు ఎగుమతికావచ్చుచున్నదనియు మిగిలిన సగము దూది మాత్రమే యిచ్చుట వినియోగింపబడుచున్నదనియును, చెప్పిరి. బొంబాయిలో నున్న బట్టల మరలకు, లంకా మైరు మరలకు పోటీతగలకుండ, పని తగ్గింపబడెననియు ఫ్యాక్టరీ నిబంధనముల ప్రకారము దినమునకు 4.5 గంటలుమాత్రమే పనిచేయుచున్నారనియును, అట్లుగాక ఫ్యాక్టరీ నిబంధనల రద్దుచేసి, దినమునకు, 10, 12 గంటలు పనిజరిగించినవో హిందూ జేశమునకు కావలసిన బట్టలన్నియు సప్లయ కావచ్చుననిచెప్పిరి. ఆమిల్లులకు కావలసిన యంత్రముల కూడను ఇంగ్లండు నుంచియే తెప్పించవలెను. ఈమార్గము ఎక్కుడు తీరముగానున్నను, తీవ్రపరిస్థితులలో తీవ్రమయిన పద్ధతావలంబనమువలనగాని పని నెఱవేరజాలను. కాబట్టి యావిధమైన కొన్ని మార్గము లవలంబించినవో మనదేశమందు బట్టకట్టపు కొంతవరకు తీరగలదు.

టి. ప్రకాశముగారు

తీర్మానము నామోదించుచు ప్రభుత్వమువారు పూర్వమువలె నిరంకుశాధికారముగా కాకుండ ప్రజామిత్రముగానుండుటకు యత్నించి ప్రస్తుత దుస్థితిని బాపుటకు సర్వవిధముల రామానుజాచార్యుగారును నూచించిన మార్గముల ననుసరించి ప్రవర్తించినవో బాగుండునని చెప్పెను. తీర్మానము వోటునకు వేయబడి యంగీకరింపబడినది.

కె. ఎన్. అయ్యాలయ్యగారు.

“ఆచారపదార్థముల సరకు తగ్గిపోవుటవలనను యిటీవల జరిగిన దోపిడివలనను చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు వెంటనే కొండలనుండి చెన్నపురికి రావలయునని” నొక తీర్మానము పాదించుచు యిటువంటి కష్టకాలములో ప్రభుత్వమువారు పట్టణమునందుండి జరుగుచున్న సంగతుల నన్నిటిని కండ్లారచూచి తగు ఏర్పాట్లుగావించుట తత్వసరముగాన ప్రభుత్వము వారు వెంటనే చెన్నపురికి రావలయునని చెప్పిరి.

కల్యాణసుందరం మొదలియారుగారు తీర్మానమును ద్రవిడభాషలో నామోదించి తీర్మాన మంగీకరింప బడినది. పిమ్మట యాక్రింది సభ్యులతో యావిషయము గురించి చర్చించి, ఆలోచించి, గవర్న మెంటు సభ్యుల సందర్శించుటకు నొక సలహా కమిటీ ఏర్పరచబడినది.

దివాను బహద్దరు గోవిందదాసు చతుర్భుజదాసుగారు మోర్చివాను సాహెబుగారు, కుద్దుస్ బాషాసాహెబుగారు, ఎన్. గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు, సి. కణ్ణునశ్రేష్ఠిగారు, టి. రంగారామయ్యగారు, వి. రామదాసు పంతులుగారు, టి. ఎన్. రామస్వామయ్యగారు, టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారుగారు, యాకూబుహుస్సేనుగారు, కె. రామానుజాచార్యుగారు, టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు, జి.ఎ.ఎ.టేకనుగారు, వీరస్వామయ్యగారు సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

పిమ్మట వై తీర్మానమును యిండియా గవర్న మెంటు వారికిని మదరాసు ప్రభుత్వమువారికిని అభ్యక్షులు తెలుపవలసిన మరియొక తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

పిమ్మట అభ్యక్షునికి వందనములతో సభ ముగిసెను.

న్యాయసానార్థులు.

కాముబారు దోపిడికేసు:—వైకేసు మిగతవిచారణ జరిగినది. ఇండియన్ పీఎస్ కోడు 147, 880, 882 శ్లోకుల ప్రకారము నేరస్తులవై నేరములు స్థిరపరచబడినది. 3, 4, 5 ముద్దాయిలు జామీనుమీద విడుదలకావడిరి.

జామీను దరఖాస్తు:—సుమారు 15 దినముల క్రితము పంచమదేవిలో లూటీ జరిగినది. దానిలో 31 మంది పోలీసువారిచే పట్టుబడిరి. వీరస్వామిసాయుడు, కుప్పస్వామి నాయుడు అను వారిరువురు పట్టుబడినవారిలోగూడ నుండిరి. వారిరువురు గొప్పభూస్వాములు. పంచమదేవిలో ప్రతివారము జూరసంత దిబ్బులువీరికి చెందియున్నది.

వీరిని జామీనువై విడుదలచేయవలెనని ఇ. ఎల్. ఆర్. తార్కనుగారు మోర్చిలో ధరఖాస్తుచేసి వీరికి ప్రతికూలపు సాక్షివిచారణ జరిగిన దనియు సంతదిబ్బులు వీరిదగుటచే లూటీ జరుగుట వీరికి డేనుము కాదనియు చెప్పిరి.

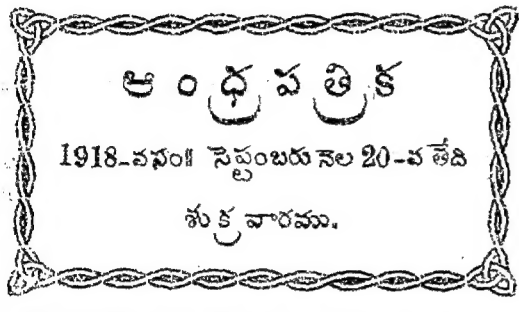
ఒకరు 2 వేల రూపాయల ధరావంతుమీదను రెండవ వారు వెయ్యిరూపాయల ధరావంతుమీదను విడుదల చేయబడిరి.

“మానవ యత్నము”:—ఈ నెల 22 వ తేదీ

యాదివారము మధ్యాహ్నము 4-30 నిమిషములకు తిరుగలిక్కేసి హిందూమోస్కాను మందిరములో తెజవాడవాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ మల్లారామకృష్ణ శాస్త్రిగారు ‘మానవ యత్నము లింగవజుడు ముక్తిపొందుటకు ఆధారభూతము’ (మాతృసాధనే పురుషప్రయత్నోన్యతేయతే శక్తిః) అను విషయములగుర్చి సభ్యుల ఇష్టానుసారము తెలుగు, సంస్కృతము ద్రవిడము ఈయూరు భాషలలో ఏభాషలోనైన ఉపన్యసించెదరు.

ప్రకటన

బందరులో యిదివరకు ఏజంటుగా నున్న గంభం సీతయ్యనాయుడుగారు యిప్పుడు ఏజంటుగా లేరు. వారిస్థానే చెరుకువాడి నరసింహము గారు ఏజంటుగా నియమింపబడిరి. గాన, యిక్కుముందు చందాదారు లందఱును తమ భాగీచందాలను అడ్వాన్సుచందాలను నరసింహముగారికి చెల్లించవలయునని కోరుచున్నాము. సీతయ్యనాయుడుగారికి చెల్లించినచో మేము బాధ్యులము కాబాలము. —వ్యవస్థాపకుడు.

ప్రజానియుక్తసభ్యులకు విజయము

వార్తాపత్రికలయెడ, నిర్బంధశాసనములను ప్రయోగించుటచే, ఫలిత మేమైనదియు కనుగొనుటకును, హిందూదేశమునందు వార్తాపత్రికల ఆర్థికనైతికపరిస్థితు లెటు లున్నవో విచారించుటకును, నొక విచారణ సంఘము నేర్పఱుపవలయునని, గౌరవనీయులగు కవర్గీగారు నిన్నటిదినము సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణసభలో తీర్మాన ముపపాదించిరి. అనధికారసభ్యుల కోర్కెపై, కవర్గీగారు తీర్మానపు చివరభాగము నుపసంహరించుకొనిరి. తీర్మానమునకు ప్రభుత్వసభ్యులు గొందరు తీవ్రప్రతికూల్యము జూపిరి. కాని, తీర్మానమును ప్రాటుకు పెట్టగ 37 - గురు తీర్మానమున కనుకూలముగను, 15 మంది ప్రతికూలముగను ప్రాటుల నిచ్చిరి. తీర్మాన మందుచే విజయము గాంచెను. సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణసభలలో అధికారసభ్యు లెదిరించునపుడు ప్రజానిర్వచిత సభ్యుల తీర్మానము విజయము బడయుట, సామాన్యముగ సంభవించదు. అట్టిస్థితిలో, నీ తీర్మానము విజయము గాంచుట సమ్మోదావహము. ముద్రాయంత్రణశాసనము, పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు గావించిన భంగపాటు, విపరీతము. ఈ శాసనమును గావించునపుడు, విప్లవమునకును హత్యలకును పురికొల్పు యుగాంతరు మొదలగు పత్రికలలోని వ్రాతలు శాసననిర్మాణసభయెదుట నుంచబడినవి. అట్టి వ్రాతలకు మాత్రమే ఈ శాసనముపయోగించబడునని సభ్యులుదలచిరి. అరాజకమును రూపుమాపుటకు, ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ప్రయత్నములకు చేయూత నొసగుటకై, అనధికార సభ్యు లీ శాసనమునకు సమ్మతి జూపిరి. కాని, కొంతకాలమున కీ శాసనము రాజభక్తిని బోధించుచు సక్రమాందోళనము నవలంబించుపత్రికలపై గూడ ప్రయోగించబడ సాగెను. పత్రికలందుచే, ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచుటకు, వెలువవలసి వచ్చెను. ఈ శాసన ప్రయోగాధికారము మేజిస్ట్రేటుల హస్తగతము చేయబడెను. న్యాయస్థానముల కీ శాసనముపై సభికార మొసగబడలేదు. బామిన సొమ్మున కత్యధికప్రమాణము పడివేల రూక్యములు, ఈ ధనమును ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగ దీసికొందురేని, అపుడు ప్రభుత్వచర్యను విమర్శించుటకు హైకోర్టువారి కధికారము గలదని కొంతయాశ యుండెను. కాని ఆయాశక్తనను తాపు లేకుండ, కలకత్తా హైకోర్టు

వాగును, మద్రాసు హైకోర్టువారును, ఈ శాసనము క్రింద గావించబడిన యుత్తరువులను విమర్శించుటకు తమ కెట్టి యధికారమును లేదని స్పష్టపరచిరి. కాని, న్యాయాధికతులు తమ తీర్పులలో ఈ శాసనము "లా" అని యనిపించుకొన నేరదనియు, ప్రజల సహజస్వత్వములకు భంగము కలిగించుచున్నదనియు, దీని నెంతత్వరలో దీసివైచిన నంతతేయస్కర మనియు, ఖండితముగ వ్రాసిరి. హైకోర్టువారి విమర్శనము ననుసరించి, ప్రభుత్వము వారెట్టిమార్పులజేయుటకును బూనలేదు. ప్రెస్సు చట్టమును సమర్థించిన, సింహగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులుగనుండి దాని కాతివ్యమును, నిర్ధారిత సువ్యక్తపరచి యుండిరి. భారతీయ ప్రముఖులెల్ల రిచేతను ఆ శాసనము ఖండింబబడెను. కాంగ్రెసు సభవారు దీనిని తొలగింపవలయునని ప్రతివత్సరమును తీర్మానములను గావించుచుండిరి. బొంబాయిలో జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభలో, ప్రజల ప్రాథమికస్వత్వములు రక్షింపబడునని, పార్లమెంటు వారీ తరుణమున శాసనము గావించవలెనని, యేకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడెను. ప్రజలలో నీ శాసనము నెడ ప్రతికూలభావము పాపాటికి బెరుగుచున్నది. రెండువత్సరములక్రింద రాజప్రతినిధిగారికి, వార్తాపత్రికాసంఘమువారిక రాయబారము నంపియుండిరి. రాయబారుల విజ్ఞాపనకు, రాజప్రతినిధిగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము దేశమందంతటను ఆశాభంగమును వ్యాపింప జేసినది. అప్పటి నుండియు, ప్రజలలో నీయాశాభంగ మతిశయించుచునే యున్నది. ప్రెస్సు ఆక్టుచే గలిగిన లాభ మెక్కియు గన్నట్లుదు. సర్ విలియము విన్సెంటుగారి తీర్మానము గూర్చి ముచ్చటించుచు, నింతవరకును పరిస్థితులలో నెట్టి యభివృద్ధి గలుగలేదని యొప్పుకొనియుండిరి. అట్టిచో నీ చట్టము నిరుపయోగమయినదనుటకు సందియము లేదు. నిరుపయోగమును, స్వాతంత్ర్యనిరోధకము నగు శాసనము నమలులో నుంచుట, ప్రజలలో నసంతృప్తిని కలిగించుటకు దప్ప వేఱు లాభ మొనగూర్చబడదు. రాజద్రోహనేరమును, వివిధ తెగలలో వైషమ్యముల బెంచు నేరమును, శిక్షించుటకు, ఇండియను పీనలు కోడ్డులోని 124 ఎ, 153 ఎ శెక్షనులు ఉపయోగపడును. ఇంకను ప్రెస్సుఆక్టులో జెప్పబడిన నితరనేరములను శిక్షించుటకు న్యాయశాసనము లుండనే యున్నవి. ప్రెస్సు ఆక్టులో అపాయము లనేకములు గలవు. న్యాయస్థానములందు విచారణ కవకాశము లేదు. మేజిస్ట్రేటు దయాధర్మముపై పత్రికాధిపతుల యనికి ఆధారపడియుండును. ఎట్టి వ్రాతల నైనను ఈ చట్టము క్రిందకు దీసికొని రావచ్చును. శాసనమునందెట్టి నిర్ణయము గాన్పించదు. ఈ చట్టము ఎల్లరకును సమానముగ వర్తించుట లేదు. ఎంత తీవ్ర మగు వ్రాతలు వ్రాయుచు దేశములో నలజడి కలిగించుచున్నను, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు సురక్షితముగనే యున్నవి. భారతీయపత్రికలే ఎల్లప్పుడును శిక్షకు పాత్రములగుచుండుట గాన్పించుచున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులలో, అత్యగౌరవము గల దేశాభిమానులకు పత్రికానిర్వహణము దుస్సాధ్య మగుచున్నది. ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును ఒకరి తలంపులు వేతొకరికి దెలిసి, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుట పత్రికల ధర్మము. ఆ ధర్మమును పత్రికలు నెఱవేర్చలేకున్నవి. భయము, అనుమానము, అవిశ్వాసములతో గూడుకొన్న వాతావరణమునందు, స్వతంత్రాభిప్రాయములు పెంపొందుటకు సాధ్యపడదు. గతసంవత్సరములో వెలువడిన ప్రభుత్వ

నివేదిక ననుసరించి, నలువది పత్రికలు దేశములో ప్రచురణము నాపివై చినవి. ఈ వత్సర ముట్టి సంఖ్య పెరుగుచునే యున్నది. బర్మా పక్షమున కలనలు ఆఫీసు గారు, తీర్మానము నెదిరించుచు, బర్మాయందు రాజద్రోహపు వాసన ఎన్నియు లేదని చెప్పిరి. ఆరు వార్తాపత్రికలను హిందూదేశము నుండి బర్మాకు రాకుండ, బర్మా ప్రభుత్వమువారిపై చిన కార్యమును, మీరు సమర్థించిరి. సర్ విలియము విన్సెంటుగారు, తీర్మానము నకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించుటలో, ఇట్టి విచారణ ఈ సమయమున జరుగుట అనర్థదాయక మనియు ఇందుకు తగిన యవసరము గన్పింప లేదనియు దెలిపిరి. పంజాబు పక్షమున తాంపుసనుగారు లేచి, పంజాబు ప్రభుత్వచర్యను సమర్థించిరి. స్వతంత్రాభిప్రాయములు ఒక రాష్ట్రమునుండి వేతొక రాష్ట్రమునకు బ్రాకకుండుట, సురక్షితమార్గ మని తలచుచు, రాష్ట్రాధికారులు గొందరు తమ రాష్ట్రములకు నడ్డకట్టలు వైచుటకు మొదలిడిరి. సముద్ర తరంగములవలె పొరలి ప్రపంచమున కంతకును బ్రాకుచున్న స్వాతంత్ర్యాభిప్రాయము లీ నిరోధముల నతిక్రమించి తీరును. చెన్నపురియందు హాని జేయని హిందూ, న్యాయుండియా పత్రికలు, బర్మా పాంచాలదేశములలో నపకారము జేయునని తలంచుట దుర్భ్రమ యనుటకు సందియము లేదు. కవర్గీగారు విచారణసంఘనిర్మాణమును మాత్రమే కోరిరి. ఆ సంఘమువారియుల నిశ్చయించెదరో, యిప్పుడు గ్రహింప వీలు లేదు. అట్టిచేటి ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రాతికూల్యము సహేతుకముగ లేదని కరతలామలక మగుచున్నది. ఎటులయిన నేమి, కవర్గీ తీర్మాన మంగీకరింపబడి, ప్రజానిర్వచిత సభ్యులకు విజయ మొదలవెను. ఇందుకు దేశ మంతయు సంతసించుచు గాని, దూర భూలోచించిన నిట్టి సంఘనిర్మాణమువలన నిజమగు లాభ మెక్కియెనను గలుగునాయను సందియము బాధించుచున్నది. హిందూదేశములో నింతవర కేర్పడిన విచారణసంఘములన్నియు ప్రజలకు లాభము కలిగింపకపోగా, నష్ట మెక్కుడు గలిగించినవి. ఇటీవల ఏర్పడిన నిర్బంధావాస విచారణసంఘము గూడ, అధికారులచర్యలనే సమర్థించెను. కవర్గీగారి తీర్మానమున, విచారణసంఘసభ్యు లెట్టి వారుగ నుండవలయునో, విచారణ యే నూత్రముల నవలంబింపవలయునో గూడ, స్పష్టపరచి యుండిన లాభించెడిది. విచారణసంఘావయోగము, పై రెండువిషయములపై సాధారణ యుండును. విచారణసంఘసభ్యులు, అధికారుల అనుగ్రహపాత్రులు గాక, ప్రజాప్రతినిధులుగ నుండవలయును. విచారణ, చాటుగ జరిగి లాభ ముండదు. బహిరంగముగ జరుగవలయును. పత్రికాధిపుల నాత్యమును దీసికొనవలయును. ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలకును, దేశీయ వార్తాపత్రికలకును ఈ శాసన ప్రయోగ విషయమున ఏల విభేదము జూపబడుచున్నదో గమనింపవలయును. స్టేట్సు మెను, మద్రాసు మెయిలు ఇంగ్లీషు మెను మొదలగు పత్రికలు రాజప్రతినిధిగారి పైనను మాంటాగూగారిపైనను గురిపించిన దూషణోక్తులకు, భారతీయపత్రిక లెన్నటికైనను బాల్కు బూనవు. అటులయున్నను, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలపై నెట్టిచర్య దీసికొన కుండుటక కారణము దెలియును. ఇట్టి విషయము లనేకములు గలవు. నిష్పక్షపాతమునైతే విచారణకు బూన విచారణ సంఘమే, యీ వ్యత్యాసములన గ్రహింపగలుగును. లేనియెడల, ఇట్టి సంఘముల నిరుపయోగకరము లగుటయే గాక, నష్టదాయకములుగ గూడ పరిణమింపవచ్చును.

నీటితీరు : గడువుదినము

నీటితీరున యుక్తము 1-కి 5 రూపాయల నుండి రూ. 6-4-0 వరకు, హెచ్చించబడునని ప్రభుత్వమువారు ఫోర్టు సెంటు జాబ్బి గెట్టెట్లో ప్రచురించి, నెట్టెంబరునెల 20-వ తేదీలోగా నెట్టి యాక్షేపణలైనను నున్న యెడల ప్రజలు తెలుపు కొనవచ్చునని, వివరించుచుండిరి. దీనినిగూర్చి ఆగస్టు నెల 24-వ తేదీ పత్రికలో వ్రాయుచు, "ఈ విషయమై ప్రజలెల్లరును సక్రమాందోశనముగావించి, తమ కష్టములను, ఈ పత్రికా ముఖంబున గాని యితర సాధనములవలన గాని ప్రభుత్వమువారికి సత్వరముగ నెఱుకవరకు బత్తవసర" నని హెచ్చరించి యుంటిమి. అప్పటినుండియు, కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరిమండలములందు అంతయు సభలు జరిగి, యీ యుత్తరువును ఖండించుచు, తీర్మానములు గావించబడినవి. రైతులలో నెంతటి సంక్షోభము గలిగినదో మాపత్రికలో నడుదినము ప్రచురింపబడుచున్న, ఆయా ప్రదేశములందు జరిగిన సభావృత్తాంతములవలనను, విలేఖుల వ్యాసములవలనను, సువ్యక్తపడ గలను. ఇంతియ గాక, రైతులనేకు వీ విషయమై అసంతృప్తి కలిగి యున్నను, విద్యావిహీనతచే తమ కష్ట నిష్కరముల గూర్చి పత్రికలకు వ్రాయజాలని స్థితియందున్నారు. అనేకులు సభలలో పాల్గొనుటకు దెలియని స్థితియందున్నారు. అట్టివారికి తమ యభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుకొనుటకు శక్తిజాలదు. కాని, ప్రజాభిప్రాయమును ప్రచురింప బడినంతవరకు పరిశీలించినచో, ప్రజలెట్టి ఆందోళనపూరితులై యున్నారో, సులభముగ గోచరింపగలదు. ప్రభుత్వమువారిచిహ్నములను జాగరూకతతో పరిశీలించవలయును. నేటితో ఆక్షేపణల దెలుపుటకు గడువుదిన మాఖరగును. ప్రభుత్వమువారికిమీద ఈ యాక్షేపణలను దూరదృష్టితో విచారించవలసి యుండును. ఫోర్టు సెంటుజాబ్బి ప్రకటనమందు, నీటితీరున నీ తరుణమునం దేల హెచ్చించ నవసరముగలిగెనో, కారణము దెలుపబడలేదు. ప్రజలూహించుటకయినను తగిన కారణములు స్ఫురించుటలేదు 1894-వ సంవత్సరమున 4 రూపాయల రేటునుండి 5 రు.ల వరకు హెచ్చించబడినది. ప్రజల యాక్షేపణలవుడును సరకు జేయబడలేదు. అప్పటినుండియు, ప్రజలకు నీటిసప్లయ అధికముగాలేదు. క్రొత్త పను లేవియు ప్రారంభించబడియుండలేదు. మీదు మిక్కిలి, పూర్వము తృప్తికరముగ నీరిచ్చెడి తాటి తూరలు తీసివేయబడి, కుండతూములు పెట్టబడుటచే, రయితులు నీటిసమృద్ధి తగ్గిన దని మొరలిడుచున్నారు వర్షము లధికమయినపుడు మురుగును పోగొట్టుటకు తగిన సౌకర్యములు లేకున్నవి. పంటలలో నభివృద్ధిలేదు. కొన్ని వత్సరము లధిక వర్షములచేతను, వరదలచేతను, పంటలు పాడగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము కంటకముచే పంటలు లేకయున్నవి. సామాన్యపు రయితులు తమజీవనమే జరుగుటకు గడువక, పలుభాములకు లోనగుచున్నారు. పంటలు లేకుండుటచే, వస్తువుల ధరలు హెచ్చయినవి. సంగ్రామపరిస్థితులచే, రానురాను ఆర్థికస్థితి దుర్భరమగుచున్నది. ఈ సంగతులు ప్రభుత్వమువారికి తెలియె యున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో మామూలుగనున్న పన్నులను చెల్లించుట యెటులనని, రయితులు దీర్ఘముగ యోచించుచుండ ప్రస్తుతపు హెచ్చుదల వారి వ్యసనములను మరింత యధికము గావించగలదు. అందుచే నిట్టి కాటకపు సంవత్సరములో, నీటి తీరు వను ప్రభుత్వము వారు హెచ్చు గావించ

దలపెట్టుట, యుక్తము గాదు. సంగ్రామ సమయమునందు సాధ్యమగుంతవరకు, శాంతివాతావరణమును కాపాడుట యవసరము. ప్రజలలో గలిగిన భావప్రాజేకమును గమనించి, ప్రభుత్వము వారు తమ సూచన సువసంహరించుకొన గొరుచువ్వారము. భూములమీద వచ్చెడి నాదా యముపై గూడ, ప్రభుత్వమువారు ఇకకంటా క్కుచు వేయ దలపెట్టినపుడు గూడ, ప్రజాప్రతినిధులు ప్రతికూలించుటచే ఈ సూచన నిరాకరింపబడెను. నీటి తీరున హెచ్చుదలచే ప్రభుత్వమునకు వచ్చెడి అదాయ మయినను, విశేష ముండదు. బీదప్రజలకు మాత్రము భార మధికమగును. వారిలో నసంతృప్తి హెచ్చును. ఈ విషయమై జాతీయతవిధేయత లేక, ప్రజలెల్ల రేకాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుచున్నారు. ఈ యుత్తరువు రద్దజేయుట ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గూడ లాభకరము. ఇక్కార్యము న్యాయమునకును, దూరదృష్టికిని అనుగుణ్యముగ నుండును. స్థానికవాతీతులకు గల ప్రేమానుబంధమును దృఢపరచును. ప్రభుత్వమువారింతుచే ప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించ ప్రార్థితులు.

ఆహారసాధనముల ధరలు

హెచ్చు ధరలగూర్చి విచారించుటకు, నిన్నటి దినము హైదరాబాద్ లో జరిగిన సభయందు గావించబడిన తీర్మానములను, ప్రభుత్వమువారు సరకుచేయుట భావ్యముగ నుండును. హెచ్చు ధరలకు పంటలు లేకుంటయే గాక, ధాన్యపు రాకపోకలకు తగిన సౌకర్యములు లేకుండుట గూడ ముఖ్య కారణమే ఇంతియ గాక, రైల్వే ఛార్జీలు విచారితముగ బెరిగినవి. 100-కి 30 నుండి దాదాపుగ 75 వరకు బెరిగినవి. వాగుల సంఖ్య తగ్గినది. కష్టము చేర్చుటన్నకు 2 అణాల నుండి 5 రూపాయలవరకు బెరిగెను. డెనులేజి మణుగునకుకి పైసలనుండి 1 అణావరకు బెరిగెను. ఇక స్తీమము చేర్చు యుద్ధమునకు బియ్యట నంతు లేకుండ హెచ్చయ్యెను. ఈ రేట్ల వల్ల టిని భరించ వలసిన వర్తకులు, వదార్థముల ధరలను హెచ్చించుటలో విచారిత మెద్దియును లేదు. ఇంతియ గాక సివిలు సప్లయల డైరెక్టరుగారు, సరకులను బంపుటలో యూరపియను వర్తకుల కెక్కువ సౌకర్యముల గలిగించుచున్నటుల, ప్రతీతిగద్దు. అందుచే, ప్రస్తుత దుష్స్థితిని దొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారే విశేషముగ పోష్యుడవలెను. నిన్నటి సభలో నంగీకరింపబడిన ప్రథమ తీర్మానమునందు, రాకపోకలకు తగిన సౌకర్యములను కలిగించవలెననియు, సివిలు సప్లయల డైరెక్టరుగారు ప్రతివారమును ఏయే వర్తకుల కెంతటి సరకుల కెన్ని వాగుల నిచ్చినది ప్రచురించుట కేర్పాటుల గావించవలయునని ప్రభుత్వము వారిని గోరుటకు నిశ్చయించబడినది ఈ తీర్మానము వెంటనే యమలులోనికి వచ్చుట అత్యవసరము. దేశరక్షణ శాసనముక్రిందట, ధరలను తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు వెంటనే పూనవలయును. తంజావూరు, కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాల నుండి ధాన్యము ఇతరప్రాంతములకు వెడలుచుండెడిది. ఇప్పు డెల్టాలలో పంట లేకుండుటచే, యీ ప్రాంతముల కితరప్రదేశములనుండి సరకు రాకున్నది. ప్రభుత్వమువారి సమయమున సాధ్యమగుంతవరకు పుష్కలముగ ధాన్యము దొరకుచున్న రంగూను ప్రాంతములనుండి, మెసపోలే మియా రంగమునకు ధాన్యమును పంపుట లాభకరముగ నుండునని, యుపన్యాసకులు గొందరు నుడివరి. వస్త్రముల విషయమై, హిందూదేశపు

మిల్లువస్త్రముల ధరలనేగాక, విదేశపు సరకుల ధరలకూడ నిర్ణయించవలయునని, తీర్మానము గావించబడెను. లేనియెడల క్రొత్తశాసనము హిందూదేశపు మిల్లుల లాభమును తగ్గించి, విదేశ వర్తకుల కమితలాభము గలిగించుటకు సాధన భూత మగును. నాగన తీర్మానమున, ప్రభుత్వ పూనమును ఉదకముడలమునుండి హిందూదేశమునకు మార్చవలయునని, కోరబడెను. ప్రభుత్వమువారింకను, చెప్పుపుకి రాకుండుట శోచనీయుము. ఈ సభవా రేకృత్యవిధి యుపసాధుము వారి సూచనలను సాదరభావముతో గమనించి, యీపు కే తెంచిన సర్ అలెగ్జాండరు కార్మ్యు గారు ఆర్థికదుష్స్థితిని దొలగించుటకు వెంటనే కార్యాచరణకు బూనద రని విశ్వసించుచున్నారము.

స్థానిక వార్తలు

రాకలు:—గౌ. సర్ ఆలెగ్జాండరు కార్మ్యుగారు నిన్నటియందు మున ఉదకమండలముండి చెన్నపురికివచ్చిరి.

దక్షిణాంధ్రము:—బ్రహ్మసమాజము:—ఈ నెల 22-వ తేదీ యాదివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు సమాజమందిరములో (97 అన్నాపిల్లవీధి) జె. వి. వారాయణ గారు ప్రార్థన జరిగించి "జాతీయత, ఆత్మవ్యూహవ్యయ" అను విషయముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

ఆరోగ్యోపన్యాసము:—బీదపాఠశాల సంఘము వారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 22-వ తేదీ యాదివారము సాయంకాలము 6-45 నిమిషములకు త్రై నామపేటలో దామోదర పి. పాఠశాలాధివనమందు రావు సాహెబు డాక్టరు యు. రామా రావుగారు పాఠశాల కార్యమును గూర్చి ఉపన్యసించురు.

సుగుణవిలాససభ:—రేపుకవివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు విజ్ఞోరియా పురమందిరములో వైసభవారు రావుసాహెబు పి. సంబంధముదలియూరు బి. పి. బి. ఎల్. గారిచే ద్రవిడమున వ్రాయబడిన ఉగ్ర్యశాసనము ఆరుబాకమును ప్రదర్శించెదరు.

దోపిడిగ్రాండు:—చెన్నపురిలో మొన్న జరిగిన దోపిడిలో 145 మంది దోపిడిగాంధ్రు పట్టుపడిరి. నిన్నటిదినమున వారు వెంటకొడియందుండి రాజధాని ప్రధానమేజిస్ట్రేటు జె. సి. ఆడము గారియొద్దకు వీరుకు వెళ్లబడిరి. 20 మంది దోపిడిగాంధ్రు జామియ్యువారు విడుదలకాలబడిరి. మిగిలినవారు తిరిగి జైలుకువీరికొనిపోబడిరి. దోపిడిగాంధ్ర భాగ్యము పిల్లలు చుట్టములు పక్కములలో కొద్దిఅంతము నిండెను.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము:—ఈ సమాజము 1911 మ. జూలై నెలలో హిందూపురమున స్థాపించబడినది. ఇప్పుడు పనులు వెంబూరులో జరుగుచున్నవి. ఈ నెల 8 వ తేదీ ఆదివారము మద్రాసులో జరిగిన ప్రార్థనసభతో నీ సంవత్సరపు పనులు ప్రారంభమైనవి. ఎప్పటివలె నెలకు రెండు పర్యాయములు ప్రార్థనసభలు జరుగుచున్నవి. ఒకటి ప్రతి నెల రెండవ ఆదివారమున మద్రాసులోను, మరొకటి కడపటి ఆదివారమున వెంబూరులో మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు జరుగుచున్నవి. ఆదివారముల ప్రార్థనసభలకు కూడ పగలు 11 గంటలకు సమావేశమగుచున్నవి. కొన్ని కీర్తనలు, పాటలు పద్యములు ఉచితముగా నేర్పుచున్నారు. ప్రవేశరునుము ఒక అణా. సంవత్సరాంతమున పరీక్షరునుము 4 అణాలు. తెనుగు తెలిసిన బాలికాబాలుల రెక్కరై నను విద్యార్థులుగా చేరవచ్చును. ఈ నెల 22-వ తేదీ ఆదివారము పగలు 11 గంటలకు మద్రాసు బార్డిటవులో రామకృష్ణక వీధి 1 నెం. రు మిడై మీద మొదటి ప్రార్థనసభరగతి సమావేశమగును. ఈలోగా దరివాస్తు పత్రములను వెంబూరులో కార్యదర్శిగద్దగాని, మద్రాసులో కొత్తొలుచానికి నమోదున ఆదియప్ప నాయకువీధి, 2/4 నెం. మిడైమీద ఆశ్వత్థమ్యు గారివద్దగాని పొందవచ్చును. ప్రతిరోనివారము సాయంకాలము వావిళ్లవారి మద్రాక్షరశాలయందు ముమారు ఆరగంటనేపు ప్రార్థనలు జరుగుచున్నవి.

రాజా మహా నంగా ముము

(రైతుల పక్షాన్ని)

ఇంగ్లండు

అప్రో-హంగరీవారి సంధి అచ్యుతము.

అమెరికాను యభిప్రాయము.

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ముఖ్యమంత్రి మూడుపాళ్లు ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రపు పత్రికలన్నియు ఆస్ట్రేలియనుల సంధి సూచనలను నిర్ణయించుకొని మోహమాటముగ తీరస్కరించుచున్నది. యుద్ధమునకు ఆమెరికాను కలుగజేసికొనుటకు జర్మను మిత్రులిట్లు చేయుచున్నారని అందరును తలచిరి. మహాజన సభా నాయకులు, కృషిసామ్యవాదులు, రిపబ్లికనులు గూడ సంధి సూచనలపట్ల వైరుధ్యభావము నవలంబించినారు.

న్యాయార్థుల వర్ణనపత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది:— జర్మనులకే సంధి కావలయునన్న వారు ప్రత్యేకముగ కోర వలయును.

న్యాయార్థుల హిరణ్మయపత్రిక:—జర్మను మిత్రులు నిరాయుధులై, ఆక్రిమించుకొన్న స్థానములను విడిచి లబ్ధా కరముగ బ్రెస్టులిట్ పత్రిక సంధిని రద్దుజేసి కొనినగాని మనము సంధి కొందంబడరాదు.

న్యాయార్థుల వైఖ్య:—సంధి అచ్యుతమును అంగీకరించవచ్చును. కాని యుద్ధ సమయములను మాత్రము తగ్గించ కూడదు.

చికాగో హిరణ్మయ:—ఈ యుద్ధమున ఎవరికో ఒకరికి నిశ్చయముగా విజయము చేహరిన గాని సంధి విషయమై ముచ్చటించుట నీచకము. సంధి విషయమై చర్చించుటకు పూర్వము మిత్రమండలి రాజనీతికోటదులు తెలియపరిచెడి వరకులను జర్మనులు అంగీకరించవలయును. అంతవరకు సంధినిగూర్చి చర్చించగూడదని చాలవత్రికలు కృత్రిమముచున్నవి.

బ్రిటిషువారి అభిప్రాయము.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—ఆస్ట్రేలియనుల సంధి సందేహమును నివృత్తిచేసినవారు చాగ్రతగ యోచించెదరని లండను లో ప్రముఖులు అనుకొనుచున్నారు. అందుచే ఎట్టి ప్రత్యుత్తరమును ఇంత త్వరలో నీవబడజాలదు. ఏ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు పూర్వము బెల్జియము సెర్బియాలకు జర్మనులు నష్టపరిహారములను యిచ్చుట కంగీకరించనిచో సంధినిగూర్చి మనమందరము సమాజేమై యోచించినను ప్రయోజనములేదు.

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఆస్ట్రేలియనుల సంధి సందేహమును క్షిప్రముగ విమర్శించు చున్నారు. ప్రస్తుతము నూచింపబడిన వరకుల నివృత్తియోజనములని ఎల్లరు స్థిరపరిచిరి. పత్రికలుగూడ బాల్బరుగారి యభిప్రాయముతోడను, విల్సనుగారి తీరస్కారపు భావముతోడను సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నవి. మిత్రమండలివారికి అంతరికమాములను కల్పించుటకు ఆస్ట్రేలియనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని అయ్యది వారి యందు ఒక గొప్ప లోపము. బెల్జియంలో ఆందోళనమును ఉపశమింపజేయుటకును, సంధికోరకై త్వరపడుచున్న తురుష్కుల మనంబులకు తృప్తిని కలిగించుటకును ఈ సంధి ప్రకటనమును ఆస్ట్రేలియనులు ప్రకటించి యుండునని రాచకీయ యంత్రులు తలంచుచున్నారు. వాస్తవముగ ఆస్ట్రేలియనులు సంధికోరకై యిట్లు చేయుట నిజముకాదనియు మిత్రమండలి వారిని భ్రమ పెట్టి తమకు సౌకర్యములను కలుగజేసి కొనుట కిట్లు చేయుచున్నారనియు స్థిరపరిచిరి.

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—డెయిలీ న్యూసుపత్రికతప్ప తిక్కిన పత్రికలన్నియు ఈ సంధి సూచనలను తీరస్కరించుచున్నది. హిందెబర్గ్ గారు తమ పంక్తుల నన్నిటిని చేరదీసి కొని బలకరముగ మిత్రమండలి వారిపై బడుటకు కృషిని జూచుకొనుటకును, మిత్రమండలివారిలో అంతరికమాములను ప్రజ్వరిల్లజేయుటకును ఈ యెత్తును జర్మను మిత్రులు యెత్తిరి.

డెయిలీ క్రానికలు:—యుద్ధమున తాము విజయములనుటకున్నాధ్యుని బెల్జియంలోను, వియన్నాలోను ఆ సామ్రాజ్యాధి కారులు గ్రహించుట కిదియే ప్రథమతరుణము. ఇంతకాలము పోగుడ చివరకు జర్మనుమిత్రులు పరాజితులైరి. కాశ్యోతము గాని సంధి నెన్నటికిని మిత్రమండలి వారు అంగీకరించరు. జర్మను మిత్రులకు మరల అవకాశము కల్గెనేని వారు మరల సంగ్రామమునకు దిగెదరు. కాబట్టి వారి సత్తున అంతయు ఉడుగుకును మనము సంధి నంగీకరించరాదు. ఈజర్మనుల దౌర్జన్యము అడుగంటువరకు స్వచ్ఛందవృత్తి నవేతించు అన్ని జాతులవా

రును కట్టుకట్టి నిలబడి శత్రువివాళనమునకై కృషిసల్పు కృత నిశ్చయమై యున్నారు.

డెయిలీ మెయిలు:—ఆస్ట్రేలియా సంధిపక్షిటనము మోసముతో కూడుకొన్నది. కయజరు యభిప్రాయము దీనియందు నుక్కు క్రమగుచున్నది. సంగ్రామమున బోరు సేనానాయకులు అందరును తాము ఒక అంగుళము వెనుకకు పోవలసి వచ్చినపుడు తామందరము మడియవలసినచున్నవనియు మిత్రమండలి వారి దాడి కాగలేక వారికి వశ పలాయన మొనర్చినతమ యధికారము పోవునని వీరు భయపడుచున్నారు.

డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు:—నిజముగ సంధి ఇంత త్వరలో కుదురుదు. మనపై జర్మను మిత్రులు కత్తిమాసిరి. మరల మన భిక్షమునకు తమ పౌరజనులను అర్పించవలసిన సమయము ఘటిల్లుటచే దానిని తప్పించుకొనుటకు జర్మను లిప్పుడు ప్రయత్నించుచున్నారు. జర్మనులు మైత్రిని కాపునునే యుండురు. అంతర్జాములు ఘన ఓడలను మంచి ప్రస్తుతము కలుగజేయుచునే యుండురు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు:—ఆస్ట్రేలియనులు విశ్వసనీయులుగారు.

మార్నింగ్ పోస్టు:—ఇప్పుడేమాత్రము మనము సంజేహించిన నను నాల్గేండ్లనుండి మనము పడిన కష్టమంతయు బూడిదయందు పోసిన పన్నీరగును. మరల మనము ఎన్నటికి విజయలక్ష్మి చేపట్టు ఆవకాశము లభించ నేరదు.

డెయిలీ న్యూస్:—మిత్రమండలివారు తమ మనోభిప్రాయమునకు భిన్నముగ ప్రవర్తించజాలరు. ఈసంధిసూచనలను అంగీకరించరు.

వైమున్:—ఈ ప్రకటన ఎంతమాత్రము మిత్రమండలివారిని మోసపుచ్చజాలదు. ఆస్ట్రేలియనుల సంధికోరకములు మనకు క్రొత్తగాదు.

మార్నింగ్ పోస్టు:—ఆస్ట్రేలియనుల సంధిసూచనలనుగూర్చి మనము అశ్రద్ధ చేయరాదు. విల్సను, లాయడుబార్ట్ గారు చెప్పిన పదిని జర్మనులు అంగీకరించెదరో లేదో ముందుగ వారి యభిప్రాయమును మనము కనుగొనవలయును.

పరాసువారి యభిప్రాయములు

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—మిత్రమండలి వారికి రెండు మాసముల నుండి సంగ్రామమున జయపరంపరలు కలుగుచుండుటచే ఆస్ట్రేలియను లిట్లుసంధి కోరకు ప్రయత్నించుచున్నారు. అందుచే రాజ్యాంగకోవిదు లెవరునాకెవరము నొందజాలరు. ఆమెరికా గ్రేటుబ్రిటను. పరాసువారు ఈ సంధి సందేహము నంగీకరించరని అందరును అనుకొనుచున్నారు కాని మిత్రమండలివారు స్వయముగ జర్మనుమిత్రులతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరిపెదరా లేక ఆయారాజ్యాధి కారులతో సంప్రతించెదరాయను సందియును కలుగు చున్నది.

కార్మిక మహాసభ

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—అంతర్జాతీయ యుద్ధాశయ నిర్ణయ సమాజేతము సేర్పాటుచేయుటకుగూర్చి జర్మనుసాంఘికవాదుల భావ మేదో గనుగొనుటకు ఆప్రో-హంగరీయను, బల్గేరియను సాంఘికవాదుల ద్వారా ప్రయత్నిత సలహవలె నని కార్మిక మహాసభయందు ఉపసంఘమువారు నిశ్చయించెను.

ఆస్ట్రేలియను సంధిసూచన.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—సెనాయహోటలునందు విందు సమయమున హ్యూగ్సు గారు ఆంజానుపత్రికా ప్రతినిధుల యెదుట నువ్వనించుచు ఆస్ట్రేలియనుల సంధి సూచనను గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి. శత్రువులు యుద్ధరంగమున బాగుగా గొట్టుబడిరి. కాన ఇప్పుడు తీయని మాటలతో విజయమునొంద బ్రయత్నించుచున్నారు. బాల్బరుగారు ఆస్ట్రేలియనుల పక్షమున ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. (కరతాళము) శత్రువుల కవచమున బల విహీనమగు స్థానమున భేదించువిధమున విల్సనుగారి ప్రత్యుత్తరముండెను. శత్రువులసంధి యెంతప్పిపోయినది. వారు మణల చమత్కారముగా ఎరవేయుదురు. అవసరమైనచో వేయిసారులైనను వేయుదురు. కాని మన మంగీకరించదగు సంధి బహుశః పోట్టుదామనంబు నిర్ణయింపబడవలెను. అచట జరిగిననే జర్మనీయోధులముని శివముగ ఊరించె నని నమ్మకముగలుగును (కరతాళములు).

యునైటెడ్ ప్రేస్సునందు బ్రిటిషుమంత్రి.
వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 18:—పశ్చిమ వర్తనియాయందు యునైటెడ్ ప్రేస్సు సాంసిటరుజనరలుగా నున్న జాక్ డేవిస్ గారు ఆంగ్లరాయబారిగా నియమింపబడిరి.

ప్రాము

మాంగిక్ సేనాని ముట్టడి.
లండన్, సెప్టెంబరు 16:—పరాసు శిబిరములనుండి రూటరు విలేఖకుడిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—లాపెట్సుకోండకు తూర్పుగనున్న పీతభూమిదగ్గర నేటియుదయమున మాంగిక్ సేనాని ఆంగ్ల గార్డియనుముఖముగ ముట్టడిని సల్పెను. సోయి సన్న మురజిరస్తాదగ్గరను, జోయిదగ్గరనున్న కొలంబిహలము ప్రాంతమునను 4 కిలోమీటరులు వైకాల్యముగల రంగమున ఒక కిలోమీటరు ముందుకేగినారు. జోయి పీతభూమినుండి స్వానోయిని విడదీయులోయదగ్గర చాల స్థానములు మాకు స్వాధీనమైనవి. అనేకమంది శత్రువులు మరణిరంగులు గూడ మాస్వాధీనమయెను. మరణిరంగులకు, శత్రువులకు ప్రయోగించి భయంకరముగ శత్రువులు ముట్టడిపల్లినను మాస్థానముల యందు మేము నిలబడితిమి. ఈపీతభూమికింద సారంగములనుతొవ్వి జర్మనులు మొండితనముగను భయంకరముగను కాపాడుకొనుచున్నారు కాని అవన్నియు చాలవరకు మావశమునవి.

బ్రిటిషువారి పురోగమనము.

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—సెంటుక్వింటనుకు ఈశాన్యమున లెవిర్గు ప్రాంతమున సోమవారమునాడు మేము పురోగమనము సలిపితిమి. హల్లకుకు వాయవ్యమునను నోవ హెమిలకు ఈశాన్యముననుగూడ మేము ముందుకు పోతి మని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

అమెరికావారి పురోగమనము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 17:—వియవ్యముండి అనుకూల వార్తలు వచ్చినవి. ఆమెరికావారు విల్లర్సు, సోఫ్ర, రెమో లను దాటి ప్రాంతముకు 2½ కిలోమీటరులలోనున్న వాండీయ్యుకు చేరిరి. గోరి బాంబలేల ప్రాంతమున బలముగ సౌకస్థానము నాక్రమించిరి. ఫ్రెస్సు ప్రాంతమున పరాసువారు పురోగమనముసలిపి 18 కిలోమీటరులరంగమున మాడు-కిలోమీటరులు ముందుకు పోయిరి.

మీకుటుంబముల నిమిత్తమును స్వదేశము కొరకును పోరును.

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—బ్రిటిషు శిబిరములనుండి రూటరు విలేఖకుడిట్లు తలవంపినాడు:—సెంటుక్వింటెన్ దగ్గర నున్న 14వ పటాలమునకు 10వ సెప్టెంబరున వాక్ మాన్సు గారిట్లు ఉత్తర విచ్చినట్లు మాచే జిక్కిన సైనికుని వద్దగల ఒక పత్రమున తెలియుచున్నది. “ఇంతవరకు సాంగ్రామికకారణములచే శత్రువులచే విసర్జిత మగు దేశమును ఆంగ్లేయులను అక్రమించ నంగీకరించినారము ఇప్పుడు మీరందరు బలకరముగ సంరక్షించు కొనుచున్నారు. గాన ఒక అడుగునను ఇప్పుడు వారికి వశమగునులుగూడదు.” స్వదేశము కొరకును, సంసారముల కొరకును పోరుదని ప్రేరేపించు చున్నట్లు తెలియుచున్నది. “శత్రువులకు మీరు తగినవారు. తమ టూతుబండ్ల సహాయముచే శత్రువులు తీవ్రముగ ముట్టడి సల్పుగల్గిరి. వీటిని మనము ధ్వంసముజేసెదము. నిశ్చయముగ పర్యవసానము లేకగల యుద్ధము జరుగువరకు చిన్న బంటు మొదలకొని సైనికోద్యోగివరకు విధి విరామము లేక పోరవలయును.” ఆగస్టు 8 వ తేదీని మేము సల్పిన యుద్ధమున నిల్వ లేక వాక్ మాన్సు గారు మోటారుబండి నెక్కి పరుగిడిరి.

ఆంగ్ల విమానములు

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—బ్రిటిషు విమానకార్యములను గూర్చి బ్రిటిషుప్రకటనమునందు దిట్లు చెప్పబడినది:—శత్రువిమాన దళము నిన్నటిదినము స్తబ్ధమైయుండెను. బ్రిటిషువారు పగలంతయు జర్మను పంక్తుల వెనుకనుండు స్థానములను పరిశీలించుచు ఛాయాపటముల దీయుచు పనిజేసెను. మేము 11 శత్రు విమానములను ధ్వంసముచేసి 5 విమానములను నేలగుల్పితిమి. 10 బ్రిటిషువిమానములు కనబడుట లేదు. 8 జర్మనువిమానస్థానములపై బాంబులను వేసితిమి. రాత్రియందు 8 పెద్ద రాత్రివిమానములను మనపంక్తులయొద్ద నేలగుల్పితిమి. బ్రిటిషువారి ఒక రాత్రివిమానము కనబడుట లేదు. కడచిన 24 గంటలలో 29½ టన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

సెంటుక్వింటెన్ యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— బ్రిటిషు శిబిరములనుండి రూటరు విలేజుకు డిల్లు తెలిపినవిషయము:— కేటియన్ యుద్ధమున శత్రువులు హోరాహోరీని పోరిరి. ఈ యుద్ధములననే కొంత వరకు పర్యవసానము తేలగలదను నమ్మకముతో ప్రభులుగ పోరిరి. వాతావరణము మాకనుకూలముగను శత్రువులకు ప్రతిహేలముగ నుండెను. ఆంగ్లేజీ శత్రువులు సుమ్ము గుర్తించుటకు వీలు లేకుండెను. వారు సుమ్ము గుర్తించుటకు పూర్వమే చారివైకి పోవుచుండిరి. వర్షముకూడ కొంతనిగోధము ను కలుగజేసెను. భూమింతయు బురదతో నిండియుండెను. నందుగొందుల పోరుటకు కష్టముగ నుండెను. మాటాంకుబండ్లు ముందుకు బోవుచునేయుండెను. వీనివలన మాకు విజయము కొంతవరకు కల్గినది. జర్మనులు గొప్ప కతిఘ్నులను చేర్చుకొని పెద్ద గురిగల ఫిరంగులతో హిందెజర్ల పంక్తి వెనుకనుండి అగ్ని రక్షమును కురిపించిరి. కాని మాకు విశేషముగ అడ్డురాలేదు. మావిశ్వాసమును అతి కట్టలేకపోయిరి. జర్మనుల అలయములను ముఖ్యముగ విశేష భారమును బహించి పోరుచున్నది. ఎఫీ చుట్టుప్రక్కల శత్రువులతీవ్రముగ పోర ప్రయత్నించుచున్నారు. శత్రువుల ముందు అధైర్యము, నీతిహీనత్వం కానియున్నది. యర ఫిరంగిదళములు ధైర్యవీరులై కాంతముగ పోరుచున్నవని కాల్బలములు ధైర్యముచేసి పోరుచున్నవి. కుడిభాగమున ఆస్ట్రేలియనులు కొంతజయమును పొందిరి. ఆస్కెన్ నగర పాలమును పట్టుకొనిరి. ఫ్రెన్చీ కిని, విల్లిరెలు నకు త్రరముగ బలకరముగ నున్నవని ఛాన మిదియే. ఇది సెంటుక్వింటెన్ కాల్బలలోగొనుచున్నది. మిత్ర బంధులవారికి జయకరముగ నే జరుగుచున్నది. పరానుబ్రిటిషు దైవ్యము లున్నచోట పురోహితి వీడియుగానగాదు. కాని మా ఫిరంగిదళములు విశేషముచేరుచున్నది. ఈ ప్రాంతమును శత్రుకాల్బలములను రణరంగమున బలిపెట్టుచున్నారము. రక్షణమున ప్రత్యేకముండెను చక్కగనున్నది. ముఖ్యముగ అన్వేషక స్థానములు మావశమైరి. చుంచీలాభములు కల్గినవి. శత్రువులు కఠినముగ సుమ్ము సెనుగొనుచున్నారు. క్రొత్తగ మూలనైవ్యముల వీరినహాయమున కేటించినవి. వారిసహాయము వలన శత్రువులు తమస్థానములను కాపాడుకొనుచున్నారు. కేటికతులన్నియు అనుకూలముగ నున్నవని ఇటీవలవచ్చినమాచారమువలన తెలియుచున్నది.

ముందుజరుగు యుద్ధపు అంచనా.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— త్వరలో గొప్ప యుద్ధము జరుగగల దని ఎవరినెంటు సాంక్రామిక ప్రతికానిలేఖకుడు అంచనా వేయుచున్నాడు. ఎడతెగకుండ యుద్ధము జరుగునని గూడ తెలుపుచున్నాడు. చాల ప్రదేశములు ఆరస్కందనమున కై ఎదురుచూచుచున్నవి. సెంటుక్వింటెన్ లాయెన్ వెనుక నున్న హిందెబర్ల పంక్తిని చీల్చివేయుటకు వీరు ముఖ్యముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇదియే వీరి ప్రధానోద్దేశ్యము. ప్లాండ్ యునుండి ఆర్మీనవరక వ్యాపించియున్న పెద్దరణరంగమును తుడిచివేయువలయు నని వీరు నిశ్చయించుకొనిరి.

బుధవారపు యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— నేటియడయము బ్రిటిషు వారు సల్పినయుద్ధము 15 మైళ్లముఖమున జరిగినది రూటరు వు తెలియవచ్చెను. మేము 8 మైళ్లదూరము పురోగమమునకు 8000 మంది కైదీలను ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. ఇది పూర్వపు మార్పిడిపంక్తిని జొచ్చుటకు నిర్ణయింపబడినది గాన జరిగినఫలములు స్వల్పములై యుండెను. శత్రువులు వారుగనే పోరిరి.

బ్రిటిషు స్థానము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— గోజోలోరు, హాల్బునులకు నడుమను 10 మైళ్ల సేనాముఖము (ఇదివలకు మార్చి సేనాముఖస్థానము) బ్రిటిషువారి వశమున నున్నది.

లెఫాన్సురంగమున యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— పరానువారు లెఫాన్సు మైదానమునకు మైదానరములో నున్నారు. జర్మనుసేనను రూపుమాపి హాళివేలను వశపరచుకొని ఆపంక్తినుతనగూడ పరానువారాక్రమించిరి. ఒకచోట సుకపటాలమును పూర్తిగ పట్టుకొనిరి. మరియొకచోట నొకకల్లులను రిజమెంటు ఉధృతి

గులను పట్టుకొనిరి. క్వీలలో జర్మనులు మగఫిరంగులతో నెదిరించిరి. యాక్సులీను కుత్తరమున కోతికొండయొద్ద నేల మాగ్నెటుకోటకొరకు ప్రబలముగ సంగరము జరిగినది. అచటి నైనికులలో నొక్కడైనను మిగులమంద నందరును హతులైరి. 5 జర్మను:డివిజనులు పరానువారి నెదిరించెను. శత్రువులు లోయలలోనికి నీరునింపిరి. ఆంగ్లవలన పరానువారు రాతికొండను పట్టుకొనుటలో మాకాలిలోతునీటిలో నిలిచి పోరవలసి వచ్చినది. శత్రువులచాలనే పెరిగింది. ఒకపటాలము మోకాలి బంటినీటిలో 24 గంటలసేపు నిలిచి పోసినది. జర్మనులు ఫిరంగులను మొదటిపంక్తిలోనికి తీసికొనివచ్చి కడుచేరుగ నుండికాల్చిరి. ప్రదేశశుభము నిగోధభూయిష్టముగా నుండెను. జనరలు మార్చునవారి పకాతులు నాక్విలనులోని జర్మను పక్షిని ఎయియవరకును తరిమిరి.

శత్రువు లింకను తిరోగమనమును గావించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— ఆమెరికను శిబిరములనుండి రూటరు విలేజుకు గతసానుతనమున ఇల్లుతెలిపినవిషయము:— సెంటు మిహిలలో నున్నపంక్తి ఇపుడు రోకవార్సు, మ్యాన్ హిల్యాగు, పింతిల్లి, సెంటుమిలెయ్యు, హోకోల్పు, వులహా ములు, వ్యాండితున్న కుత్తరముగ వాల్చి, రెంబర్కోల్పు నకు మగను, పోంటా మోనకును తూర్పుగనున్న ప్రాతపంక్తికి దక్షిణముగనున్న హంపీకి దక్షిణముగ పోవుచున్నది. సోలో వడు పొలమునకు పడవరగ మారణము ఖచుండు ఏన్నడిన వారి పంక్తివైపునకు శత్రువులు సాధారణముగ తిరోగమనమును గావించుచున్నారు. వారియొద్దగల మేము స్వాధీనపరుచుకొన్నగులను శత్రువులు పెట్టులచే ముంచెత్తుచున్నారు. వైమానిక పురోగ జరుగుచునే యున్నది. గతరాత్రి పోంటామాన్సునవై శత్రువులు బాంబులను బరపిరి. బండిలకు అప్పకప్రయోగములులేదు. కాని నీటి బాహ్యతమాత్రము గానించుచున్నది. ఆరసెలకీరము మా చేజిక్కిన శత్రువైనికులకంటె పీరు చాల అల్పమైనవారగు కానించుచున్నాడు.

హామూంటున గనులను వైచుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— రూటరు విలేజుకు నేటి మధ్యాహ్నము ఇల్లు తెలుపుచున్నాడు:— శత్రువులు హామూంటుదగ్గర గనులను వేరుచున్నారని మావేసేసలు తెలుపుచున్నవి. దీనింజూడ శత్రువులు ఈ స్థానమును పట్టజొచ్చెదరని ఊహింపగలసినయ్యుచున్నది. కాని హిందెబర్ల పంక్తి దగ్గర వీరు కొన్నిగోతులను స్థానములను బలపరుచుకొనుచున్నారు. మార్చు-లాయాగు, కాంప్లాన్సు చాంబీదగ్గర విశేషముగ బండ్లు, గునుజుల అల జడి కానించుచున్నది. 14వ పటాలమున రిగరుమా చే జిక్కిరి. ఈ పటాలములు పంక్తులలో పనిచేయుట కుపయోగించబడలేదు. మూలనైవ్యముల యావశ్యకత కల్గినగాని ఈ పటాలములు అపనియందు పోనుబడలేదు. నైవ్యములన్నియు నీటి బాహ్యతతో మెలగుచున్నది మా చేజిక్కిన శత్రువులు తెలుపుచున్నారు. ఆంగ్లో ఆమెరికనుల విజయపరంపరచే జర్మనులు నిరుత్సాహులై నిగులుపడుచున్నవారు.

బ్రిటిషు రంగము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— బ్రిటిషురంగమునుండి రూటరు విలేజుకు ఇల్లు తెలియజేసెను:— నేటియడయపు యుద్ధము గోజోలోరుకు దక్షిణమునుండి కుడివైపున పరానుసేనతో గలియుచోటువలకు జరిగెను. ఇందు శత్రువులవై బ్రిటిషు వారు విజృంభించి బ్రిటిషుపంక్తిని శత్రులముందుస్థానమువలకు తెచ్చి బ్రిటిషుసేనలను చాలమేరవలకు హిందెబర్ల పంక్తికి చేరువగ జేర్చితిమి. ఈ ప్రాంతమునందు భూమి కొండలతోడను లోయలతోడను, అడవులతోను నిండియుండి రక్షణయోగ్యముగ నున్నది. దీనినిపట్టు స్వరక్షకముగ జర్మను లుపయోగించుచున్నారు. ఈ యుద్ధము బహుళ శత్రువులవై నాకస్మికముగ పడెను. రాత్రికాలము సేనాసమావేశమునకు యోగ్యముగా నుండెను. ప్రాచీనభాగ్ని వర్షము స్వల్పమేయైనను అతితీవ్రముగా నుండెను. క్రమాభివృద్ధితో యుద్ధము జరుగుచుండెను. అప్పడప్పుడు శత్రుస్థానములు జయింపబడిన వెనుక కొంత కాలమాగుట యవసరము. పరానువారును మాపురోగమముననుసరించియు ముఖ్యముగా సాని అడవియందు ముందునకు సాగుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇప్పటివరకు తెలియవచ్చిన వార్తలు ముక్కలుముక్కలుగ వచ్చుచున్నవి. యుద్ధము ఆరంభమైనప్పుడు వర్షముకురియుచున్నందున వార్తలకు దెచ్చుటకు

ప్రధానసాధనమైన విమానసంచారము దుర్లభమయ్యెను. తరువాత వాతావరణము బాగుపడెను. అనేక స్థానములందు ప్రెస్నాయి, రోసాయి, ఎవెహి ప్రాంతముల తీవ్రముద్ధానంతరము పురోగమము జరిగినది తెలియవచ్చినది. ఖయివీలు విశేషము గా రచ్చుచున్నార కాని వారి సంఖ్య ఇంకను తెలియలేదు.

యుద్ధవివరములు

లండను, సెప్టెంబరు 19:— నిన్నటిరాత్రి బ్రిటిషు వారి డిల్లు ప్రకటించిరి:— 3,4 బ్రిటిషు సేనలకు చెందినవైకులు నేటి ఉదయము 5-20 గంటలకు విజయ పరముగ హాల్బును గోజోలోరుకు నడుమను 16 మైళ్ల సేనాముఖమున ముట్టడి సలిపిరి. ఈ రంగమునందంతటను మనసేనలు విశేష వర్షమున శత్రుస్థానములవై బడి వానిని పట్టుకొని 1918 సంవత్సరము ముందున గల బ్రిటిషుకందక స్థానములను గొని హిందెబర్ల పంక్తి ఇవలగల రక్షణస్థానములను వశపఱచుకొనెను. కుడివైపున ఇంగ్లీషు, స్కాట్టిషు సేనలు ప్రెస్నాయి, లాపెటిట్, వెర్నాకోరు, సాంబ్రులు అను స్థానములను జయించి కుడికొన వద్ద శత్రువుల తీవ్రనిగోదము నతిక్రమించిరి. కుడివైపు చువ్వ భాగమున రెండు ఆస్ట్రేలియనుదళములు లెనగ్లయర్ విల్లాంట్, హార్లీ లోరు అను స్థానములను జయించి విశేషముగ పట్టువలలో పురోగమము సలిపి బెల్లికోరుకు పశ్చిమమునకు వైపుతీసున్న పూర్వ జర్మనుస్థానమున ప్రవేశించిరి. ఆస్ట్రేలియనులు 3 మైళ్లు పురోగమముసలిపిరి. ఎడమభాగపు చువ్వమున 74వదళమును ఇతరదళములు (లండను సేన ప్రాదేశిక సేన) పెంట్లొను, లాగెరాన్సు, రూస్సీ, ఎవెహి పీజియర్సు అను స్థానములను జయించి చాలదూరము పురోగమము సల్పెను. విజయార్జున కుత్తరము నందు 21-వదళము సూర్య 21,22 తేదీలను తాము కుండ్లించుచుండిన స్థానపు ఉత్తరప్రాంతములను ముట్టడించి తమ పూర్వకందక స్థానమును వశపఱచుకొని నాసిలేట్ మైదానము ను జయించి ఒక శత్రుప్రతియుద్ధమును చెదరగొట్టిరి. ఈ స్థానమున కనకల 1 మైలు దూరము పురోగమము సల్పి ఆ నేకవందలమంది వైదీలను ఫిరంగిస్థానమును పట్టుకొనిరి. ఎడమవైపు ఇంగ్లీషు సేనలు గోజోలోరుకు దక్షిణమునకున్న ఉచ్చతీవ్ర ప్రదేశమున మిగిలిన భాగమును జయించి విల్లెన్సుగిస్సును పరవరములనుజేరి గాని అడవిని జయించిరి. 6000 మందికి మెగ వైదీలను అనేకములగు ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

పరానురంగము.

లండను సెప్టెంబరు 19:— నిన్నటిరాత్రి పరానువారి డిల్లు ప్రకటించిరి. మన సేనలు బ్రిటిషు సేనతో సరుముగ పనిచేయుచు సెంటిక్వెంటెనుకు పశ్చిమమున పురోగమము సల్పినది. హాల్బున ఎసిగ్నిలా గ్రాండ్లకు నడుమను 10 కిలోమీటరుల సేనాముఖమున శత్రువు లంత తీవ్రముగా ప్రతిఘటించుచున్నను 2 కిలోమీటరులు పురోగమము సల్పి ప్రాన్సిల్లి సెలెస్సిఅనుస్థానపు పశ్చిమ పరపరములను జేరి, సెనిఅను అడవిని, పానియను లెన్కెల్లెరును అను స్థానమును జయించిరి. ఇంకను దక్షిణమున కాంపెస్కోరు దక్షిణ భాగములను జయించి మేము ఎసిగ్నిలా గ్రాండు అను స్థానముచేరువకు వచ్చి వైదీల ననేకులను పట్టుకొంటిమి. ఎయినీనది కుత్తరమున జోవీకి పశ్చిమమున పురోగమమును సల్పియుంటిమి. ఎల్లిహంటుకు తూర్పుననున్న సేతభూమివై శత్రువులు తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధము సల్పిరి. మా ప్రతియుద్ధమువలన శత్రువులను వెనుకకు నెట్టివేసి మరికొంత స్థానమును జయించి 180 మంది వైదీలను పట్టుకొంటిమి.

దుస్సమామగు బ్రిటిషువారి ఒత్తిడి

లండను, సెప్టెంబరు 19:— పరాను జేకనులో నున్న విలేజుకు ఇల్లు తెలుపుచున్నాడు:— నిన్నటిరోజున శత్రువులు ఎంత కఠినముగ నెదుర్కొన్నను బ్రిటిషువారు ముందు కేగిరి. ఇదియే చాల ముఖ్యవిషయము. జర్మనునైవ్యములు ఇవలచండప్రచందములై చాలబలకరముగ నున్నవి. పాకుగు గురిగల ఫిరంగులను జర్మనులు ప్రయోగించుచున్నారు. మార్చి 21-వ తేదీని కొన్ని ప్రాత పంక్తిలను బ్రిటిషు వారు దాటిపోవుట ఒక ముఖ్యవిషయము. బెల్లికోల్పు దగ్గర కూడ జయమును పొందిరి. ఇవల సెంటుక్వింటెన్ కాల్బల హిందెబర్ల పంక్తిలో చేయుచున్నది. 3,4 మైళ్లవరకు ఇది భూమిలోగా పోవుచున్నది. ఈ పంక్తి బెల్లికోల్పుదగ్గర ప్రారంభించి కాల్బిలేటు, లెంవైరు గ్రామములవద్ద నిలిచిపోవుచున్నది. ఈ తూమును లోగోనుచున్న కొండలన్నియు బ్రిటిషు వారి స్వాధీనములో నున్నవి. జేకమునలను కరదలతోముంచేత్రి నను మాటాంకు బండ్ల పురోగమమును ఈ ప్రదేశమందు జర్మనులు ఆరికట్టకాలయ్యి హిందెబర్ల పంక్తికి ముందున్న చరియలను, సాయుధ స్థానములను దాటిపోవుటకు బ్రిటిషువారు గొప్పయత్నములను జేయుచున్నారని దీనికి వీరు శత్రువులకు విశేషముగ ఒత్తిడిని కలిగించి జర్మనులను హిందెబర్ల పంక్తిలోనికి పారిపోవుటలు చేయుచున్నారు. శత్రువుల కతిఘ్ని బాల్లల తీవ్రత వీరి నిల్లు చేయ పురికొల్పిన దాయెను.

The Great War.

(a)
(Reuter's Agency)

Central Powers

Czecho-Slovak Revolt. Government's Helplessness

LONDON, September 16.
AMSTERDAM.—An article in the "Rheinisch-Westfälische Zeitung" bitterly complains of the impotence of the Austro-Hungarian Government to stem the rising tide of the Czecho-Slovak demands, and gives an illuminating glimpse of the internal situation in Austria. The paper alleges that the Czechs in Bohemia are openly and haughtily pursuing plans for the establishment of an independent Czech State, and that since the British and American Governments have recognised the independence of Czechs, the agitation has risen to unprecedented heights, and proceeds with such impudence that the Government does not dare to take action against the proceedings of these traitors. The paper condemns Government's silence as encouraging greater provocation. It declares that traitors frankly say that a Czech State is only a question of weeks or months. The paper states that the "Liaison-faire" policy is causing treasonable movements to show openly in monarchy and other slave territories, and concludes by drawing attention to rumours which are becoming ever more definite, that Austria-Hungary will be federalised, the only explanation of which it says, is that the Vienna Government is no longer capable of stopping the separatist tendencies among the Slav races.

Czecho-Slovaks Strongly Entrenched.

Kasan a Heap of Ruins.

LONDON, September 18.
AMSTERDAM.—The "Rheinisch-Westfälische Zeitung" states that the Czecho-Slovaks are strongly entrenched near Kasan with plenty of artillery. The paper claims that Kasan is held by Soviet troops, but it is a mere heap of ruins.

The Austrian Peace Proposal.

Enemy Duplicity Exposed.

Peace Must be Dictated in Germany.

LONDON, September 18.
Speaking at a luncheon at the Savoy Hotel to the Anzac Press delegates Mr. Hughes, referring to the Austrian peace proposal, said the enemy was beaten on the battlefield and now sought to snatch a victory by camouflage. Mr. Balfour in his reply certainly spoke for the Australians. (Cheers). President Wilson's reply was a swift and unerring blow at the weak joint of the enemy's armour. The enemy's peace bait had failed. The enemy would bait their hooks again cunningly a thousand times more if necessary, but the only peace which would be permitted must be a peace dictated perhaps in Potsdam which would ensure that the military power of Germany was for ever broken. (Cheers).

Mutiny Amongst German Troops.

LONDON, September 19.
HAGUE.—The "Les Nouvelles" reports a mutiny amongst German troops mostly boys of eighteen at Aix-la-Chapelle. The mutiny broke out whilst troops were on their way to the front. The escort fired killing eight and wounding many others. They were driven back into the train where they proceeded to fire their rifles out of the windows.

American Reply to German Peace Note. German Consternation.

LONDON, September 19.
AMSTERDAM.—Commenting on President Wilson's reply to the Austrian peace note the "Rheinische Westfälische Zeitung" states:—This cold and chilling scorn, this cool rejection has a more shattering effect than all semi-official phrases that men in the White House could have used.

Russia

General Alexieff Takes the Offensive.

LONDON, September 17.
AMSTERDAM.—A message from Moscow states, that General Alexieff has taken the offensive against the Bolsheviks near Blagovestchensk with considerable Cossack forces and a strong detachment of White Guards.

Strong Representative Government. Established at Omsk.

LONDON, September 18.
VLADIVOSTOCK.—It is reported that a strong representative Government has been established at Omsk. Central and West Siberia are now free from Bolshevik war prisoners' danger and comparative tranquillity reigns. The Russo-German front has been re-established on the line of the Don and the territory of Saratoff, Gama, Penza and Vologda and Germany is moving up troops from the occupied territory. It is urged that the Allies should despatch forces to the Urals before Germany anticipates them.

America

Ambassador to Great Britain.

LONDON, September 18.
WASHINGTON.—Mr. John W. Davis, of West Virginia, Solicitor-General for the United States has been appointed Ambassador to Great Britain.

Great Britain

International War Aims Conference.

LONDON, September 17.
The Labour Conference has received a committee recommendation that an endeavour should be made through Austro-Hungarian and Bulgarian Socialists, to get the German majority socialists to define their attitude towards international war aims conference, to which they are at present, only a stumbling-block.

General

Death of Viscount Motono.

LONDON, September 18.
WASHINGTON.—A telegram from Tokio announces the death of the Japanese Foreign Minister Viscount Motono.

Western Front

A Forecast of Future Developments.

LONDON, September 18.
PARIS.—The military correspondent of the newspaper "Evenement" forebodes developments in immediate future. Henceforth he says the struggle will continue unintermittently. Several sectors are equipped for their offensive giving Marshal Foch a variety of choice. The first great aim is the smashing of the Hindenburg line behind St. Quentin-Loon, causing the obliteration of the huge salient from Flanders to Argonne.

Irresistible British Pressure.

LONDON, September 19.
Correspondents in France emphasise the stiffening of the enemy resistance making yesterday's British advance all the more remarkable. German manpower is unusually strong. Long-range high velocity guns employed draw a line of fire almost equal to a barrage across a wide extent of country. Hence for the first time for a long period most of the British casualties are from shell splinters and not from machine-gun bullets. This more intensive artillery fire gives an impetus to the strength of the British effort necessary to clear ridges with numerous fortified villages lying immediately in front of the Hindenburg line into which the Germans are being pushed by irresistible British pressure. An important feature of the advance is that the British have not merely passed their old line of March 21, but have attained their greatest success near Bellicourt where the St. Quentin canal, which is practically an integral part of the Hindenburg line, runs three or four miles under ground. This tunnel begins near Bellincourt and ends near the village of Catelet and Lempre. The heights commanding the tunnel are now largely in British hands and the Germans at this point cannot hope to oppose the advance of tanks by flooding the country.

General Debeney's Advance

LONDON, September 19.
Reuter's correspondent at the French headquarters wiring last night says:—General Debeney's army continues to advance in the direction of St. Quentin in conjunction with the British to north. They met most vigorous resistance from the Germans a few hundred yards in front of the Hindenburg line which runs west of the town, the suburbs of which form part of the defences. Groups of infantry lavishly supplied with machine-guns were decimated everywhere endeavouring to hold up our advance but in vain for the French alternating rushes with infiltration tactics are steadily progressing and are now only two miles from St. Quentin suburbs. They already hold some of their old trenches on a wide stretch of front.

German Aerodromes Bombed

Successful Reconnaissance Photography.

LONDON, September 18.—11-30 P. M.
A British communique referring to aviation says:—Enemy aircraft was less active yesterday. The British carried out reconnaissance photography all day far beyond the German lines. We destroyed eleven enemy machines and drove down five. Ten British machines are missing. We heavily bombed three German aerodromes during the night. We brought down three large hostile night bombers over our lines. One British nightflier is missing. We dropped twenty-nine and a half tons of bombs in twenty-four hours.

Great British Success.

Many Towns Captured and Prisoners Taken.

LONDON, September 19.—12-10 A. M.
Last night's British communique says:—The troops belonging to the third and fourth British Armies attacked with complete success at 5-20 this morning on a front of about sixteen miles between Holnon and Gouzeaucourt. Our troops on the whole of this front advancing in heavy storms of rain carried enemy's positions by assault, swept over old British trench systems of March 1918, and reached and captured outer defences of the Hindenburg line in a wide sector. The English and Scottish troops on the right captured Fresnoy-Le-Petit, Berthaucourt and Pontru, meeting and overcoming strong resistance, particularly from the extreme right. In the right centre two Australian divisions captured Leverguier, Villaret and Hargicourt pushing forward with great determination. They established themselves in the old German advanced position west and southwest of Bellicourt, having penetrated the enemy defences to a depth of three miles in the left centre the 74th Yeomanry division and other divisions composed of East country and London troops captured Templeux-le-Guerard, Roussay, Epehy and Pezieren, also penetrating to a great depth. North of Pezieren the 21st division attacked over the northern portion of the sector defended by it so gallantly on March 21 and 22. Having captured its old front trenches with strong point Vaucelle farm and beaten off a counter-attack it pushed forward more than a mile beyond this line, capturing several hundred

prisoners and a battery complete with trams. On the left the English and Welsh troops carried the remainder of the high ground south of Gouzeau Court, reaching the outskirts of Villers-Guislain and capturing Gache Wood. We captured over 6,000 prisoners and a number of guns in the course of these successful operations.

"Fight for Families and Fatherland."

LONDON, September 17.
Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring this evening, says:—A captured document signed by Von Morgan, dated Sept. 10th, addressed to the 14th Reserve Corps near St. Quentin, says:—"Hitherto, owing to military reasons, we have allowed the English to occupy desolate enemy country. Now, however, you have taken up a strong defensive position, and not one foot more of ground is to be given up." The document exhorts the men to defend their homes, families and fatherland, and adds: "You are more than a match for the enemy who only attacks with a dash, when accompanied by tanks. These we will destroy. I except every man, from General to the most junior private, to do his duty in imminent, decisive battles." Von Morgan, he it said, was the General who streaked off in his motor car early in our attack on August 8th.

Mining of Haumont.

Enemy Disheartened at Allies' Successes.

LONDON, September 18.
Reuter's correspondent wiring this afternoon says:—Our patrols report that the enemy is mining Haumont, a suggestion that he intends to leave, but he is strengthening dugouts and strong points along the Hindenburg line. Much movement of men and waggons is noted in the vicinity of Mars-La-Tour, Comblans and Chambley. Five prisoners have been taken belonging to the 14th storm battalion. Such battalions are never used for line work except when the enemy is hard pressed for reserves. Prisoners are agreed regarding lowness of morale and admit that army is greatly discouraged by Anglo-American successes.

Fighting Near St. Quentin.

Strategic Importance of the Ground.

Enemy Fighting Doggedly.

LONDON, September 18.
Reuter's correspondent at the British headquarters wiring this evening says:—In to-day's fighting near St. Quentin the enemy fought doggedly and evidently with a clear conception of the great strategic importance of the ground. The weather helped in some measure by decreasing observation in the early stages so that we were occasionally almost on top of the enemy before we were observed. On the other hand rain rendered the ground marshy and progress in gullies was difficult. The tanks contributed to progress. The Germans assembled considerable artillery along the front of attack backed by long range guns firing from well behind the Hindenburg line, although the latter had to restrict their shooting to comparatively few targets previously registered, and thus did not present any serious obstacle to our advance. The German Alpine Corps is carrying the brunt of resistance and is putting up a stout struggle around the key position of Epehy. The morale of some other enemy divisions is poor and though machine gunners generally stick to their guns to the last the infantry shows a readiness to surrender. The Australians made good progress on the right, capturing Ascension Farm which is a strong redoubt north of Fresnoy and Villeret upon a spur dominating the St. Quentin canal. The general impression prevails that it has been a good day for the Allies. There is one spot where comparatively little progress had been made, namely, at the point of liaison of the French and British armies, but our guns are coming more and more into action in this sector and are taking a heavy toll of concentrated infantry. The ground everywhere is well adapted to defence. We have gained some very important points of observation and achieved results of high value. Considering the density of the elastic system of defences the advance is a very fine feat. A notable feature is the stiffer resistance of the enemy. He has apparently strengthened his positions with fresh reserves. The latest news suggests a steadily improving situation.

An Overrunning Movement.

LONDON, September 18.
Reuter's correspondent at British headquarters says:—This morning's attack extending from south of Gouzeaucourt to the junction of our right flank with the French Army, partook of the character of an overrunning movement carrying our line well into the enemy's outpost zone and bringing us nearer the Hindenburg system over a wide stretch. The country, hereabouts, consisting of little ridges, gullies and woods, lends itself to the elastic defence which the Germans are now employing. The attack probably surprised the enemy, the night being favourable to the assembly of troops. The preliminary barrage was short, but intense. The attack moved by progressive stages, as it was necessary to pause while enemy pockets were mopped up. The French are reported to be progressing well, in conformity with our own advance, especially in the region of Savy Wood. News, up to the present, is necessarily scrappy, as rain was falling when the attack was launched and aeroplane observation, one of the sources of early intelligence, was impossible. The weather has since improved. Progress is reported at many places with stiff fighting at or near Fresnoy, Roussay and Epehy. Prisoners are coming in, but figures are not yet available.

Extended British Attack.

A Big Haul.

LONDON, September 18.
Reuter learns that this morning's British attack was on a front of fifteen miles. We penetrated to an average depth of three miles, took 3,000 prisoners and captured some guns. It was an attack with limited objectives to pierce the old March line. The enemy fought well. In the Balkans the Allies advanced ten miles on a front of twenty and reached the Cerna river and captured over fifty guns. The Allied losses were slight. The Bulgars fought stubbornly on the fifteenth, but after that being without trenches opposition was weak.

Old March Line Captured.

LONDON September 18.—10.35 P. M.
On a front of ten miles between Gouzeaucourt and Holnon the old March line is now in the hands of the British.

**Good Work by the Royal Air Force.
The Navy Helps Materially.**

London, September 18.
The Admiralty states that during the past forty-eight hours the Royal Air Force contingents co-operating with the Navy dropped thirteen tons of bombs on Bruges docks and Mariaalter aerodrome. We destroyed eleven hostile machines and drove down seven out of control. Four British machines are missing. Two seaplanes and two aeroplanes engaged a formation of five enemy seaplanes approaching the east coast. One hostile machine was destroyed and the remainder retired eastward.

Enemy Still Withdrawing

LONDON, September 18.
Reuter's correspondent at the American headquarters wiring last evening said the line in St. Mihiel sector now runs through Ronvaux, Manheulicr, Pintheville, St. Hilaire, Dincourt, Woelhaucht between Jaulny and Rembercourt just north of Vandières and south of Hampey to the old line east of Pont-a-Mousson. The enemy has been continuing general withdrawals towards the position which now constitutes his line on our front west of Souleuvre Farm. He has been shelling the quarries which we captured at Narroy. The enemy aerial activity continues. The enemy dropped bombs last night on Pont-a-Mousson. Prisoners are well fed, clothed and equipped, but show bad morale and are of inferior type compared with those captured six months ago.

Still Further Progress.

LONDON, September 19.—1.30 A. M.
Last night's French communique says:—Our troops operating in conjunction with the British army made progress in the region west of St. Quentin, between Holnon and Essigny-le-Grand on a front of 10 kilometres. Notwithstanding resistance we advanced our line on an average distance of two kilometres, reached the western outskirts of Francilly and Selency and captured Savy Wood and Fontaineles-Cleros. Farther south we hold the southern outskirts of Contescourt. We approached Essigny-le-Grand and took several hundred prisoners. North of the Aisne we continued to progress west of Jouy. The enemy delivered strong counter-attacks on the plateau east of Allemant. Our counter-attack drove the enemy back and resulted in fresh gains of ground and in the capture of 130 prisoners.

**A Most Sanguinary Fight.
Approaching Laffaux Plateau.**

LONDON, September 17.
Reuter's correspondent at the French headquarters says:—The French are now barely a mile from the highest point of the Laffaux Plateau. The German line, with quarry fortifications, had been taken, and the garrison either killed or captured. In one quarry an entire battalion was captured. In another, a colonel, with his regimental staff, were seized. The Germans held out in the quarries with machineguns. A most sanguinary fight occurred for one of the subterranean fortresses on Monkey Mountain (Mont Des Singes) north of Vauxillon. Finally the garrison was killed almost to a man. Altogether five German divisions were engaged against the French, including the French Guards and Brandenburgers. The enemy has succeeded in flooding the valleys. The French, consequently, fought knee-deep in water across the valleys before storming the stone fortresses on the plateau. The enemy resisted in great strength. One French battalion fought knee-deep for twenty-four hours. The Germans brought up fieldguns almost into first line, and fired at ranges of a few hundred yards. The ground was down with obstacles of every kind. Nevertheless, General Marguin's infantrymen have beaten back the German front at Vauxillon to the back of the Aisne.

The Allied Line.

LONDON, September 18.
We have reached the line running westwards of Gouzeaucourt and Villers-Guilain eastwards of Lempire-Hargicourt Villert-Veroluer-Berthaucourt-Fresnoy and Holnon.

Italian Front**Enemy Attacks Repulsed.**

LONDON, September 18.
A wireless Italian communique says:—We repulsed repeated thrusts against our defences at the head of the Seven valley northward of Grappa inflicting heavy losses.

Salonika Front**The Macedonian Offensive.****Military Experts Views.**

LONDON, September 19.
PARIS.—The military experts in Paris analysing the Macedonian offensive think that the entire massif eastwards of the Cerna bend will soon be cleared up, enabling developments northwards of Monastir, Prellit, Velles and Istit, where the Bulgarians considered that they were masters for evermore, should, shortly be threatened.

The Salonika Front.**Enemy Attacks Repulsed.**

LONDON, September 18.
AMSTERDAM.—A message from Salonika states that enemy counter-attacks in the Kozlak region in which the Germans co-operated were repulsed by the Allies who are continuing to advance on the whole front. The villages of Gradanitz and Stravina have been captured. The enemy continues to abandon an enormous amount of material.

Successful Allied Offensive.**British Gains Augmented.****Air Supremacy Fully Established.**

LONDON, September 19.
A French eastern communique says:—Despite important reinforcements hastily brought up and desperate defence, the Allied offensive continued successfully on Sept. 17th. All the day's objectives were reached. The attacks developed on a front 35 kilometres and reached a maximum depth of 10. The Serbians co-operating with the French and Hellenic detachments after a severe struggle captured the villages of Zovik Stravina and the heights of Polchitcha-Bechicate north of the river Grandenitz. The village of Gradanetz was captured despite fierce defence. In the centre the Allies made progress on the forest rising from Kozac in a northwestern direction, gained a footing on the heights of Kuch-Kowkamez capturing over fifty guns, including 20 heavies, and very great booty. The number of prisoners is incessantly growing. The Allies have gained complete air supremacy. Airmen are participating most actively in all directions.

The Imperial Legislative COUNCIL.**Yesterday's Proceedings.**

SIMLA, September 19.
The Imperial Legislative Council met this morning Sir George Lowndes presiding. Mr. Khaparde moved for a committee to enquire into the effects of legislation relating to the press and also the moral and material condition of the press in India. He said the Press Act which was passed in this Council, had been in operation for some time. It was time that an enquiry was held into its working. Publicity was the palladium of democracy and the press was the open air treatment for the tuberculosis of public affairs. He analysed various modes of publicity, specially alluding to the importance of the press in order to obtain full and free discussion of public affairs. The existence of legislation on the press affected its moral and material condition and referred to the famous judgment of Sir Lawrence Jenkins to illustrate his point. He only wanted an enquiry by the Council into the effects of Press legislation. He mentioned that according to an official statement published last year, nearly forty papers had ceased publication including the "Observer" of Lahore. He also discussed pre-censorship conditions and characterised them as too hard to obey and referred to the recent incident in Calcutta which was the result of Mahomedans trying to convene a meeting to protest against the Press Act and other cognate matters and which was stopped by the Bengal Government. Referring to the material condition he said the institute of journalists in London had settled a minimum scale of pay and this is bound to come into practice in India as soon as conditions permitted. He strongly insisted on an enquiry to be made by the Council which was one of its prime duties.

Colonel Aplin.

Colonel Aplin opposed the resolution on the grounds that the proposed committee would be inexpedient and unnecessary and also on the ground that it would throw additional burden on officials during the war. He apprehended that the adoption of the resolution would create the impression that the Government of India had doubts on the subject. In Burma the people were not so much accustomed to publicity and vilification of Government officials. The Burmese press had been absolutely free from any taint of disloyalty and only two warnings had to be given so far. The Government of Burma had to take action against no less than six Indian newspapers under the Post Office Act.

Mr. Bannerjee.

Mr. Bannerjee in supporting the resolution objected to the part relating to the moral condition of himself and other press men. He said it was necessary that a committee should be appointed and the Council was under special obligation as the Press Act was passed by this Council. He wholly dissented from Col. Aplin and said the judgment of the Council would not presuppose any condemnation. It was necessary to overhaul the procedure that was in practice in the time of the East India Company. Such an enquiry would help the Government. In Bengal he had no complaint where the act had been administered with fairness but the same could not be said of other provinces. Whether complaints were well or ill-formed an enquiry would clear the atmosphere. The war would not create any difficulty and non-official members would gladly join at sacrifice.

The Home Member.

Sir William Vincent speaking on Mr. Khaparde's resolution alluded to the reception of the reports of recent enquiries in Bengal. Col Aplin was right when he pointed out the adoption of the resolution would give rise to the impression that the act was maladministered. The enquiry was entirely inopportune. The speaker alluded to the Viceroy's speech to the press deputation two years ago about the repeal of the Press Act. The resolution though asked for an enquiry was directed to the same end. He asked what had happened since then to improve the position? The speaker had a couple of extracts from a Bombay paper to show the kind of writings indulged in at the present moment. The main charge levelled against the Act was its unfair use to stifle reasonable criticism. These arguments were entirely untenable. Actions were taken after repeated warnings. Continuing he quoted extracts showing deliberate attacks which had the effect of undermining the authority of the Government and also proved bitter racial and religious feelings. Censorship of a most rigorous kind was being exercised in England and Germany. In Japan the press law was more severe. Military provisions had been used here with the utmost care as Mr. Thomson would show. Concluding he said the Government was entirely satisfied with the working of the Act and any kind of committee would convey an entirely wrong impression. He opposed the resolution.

Mr. Sastri.

Mr. V. S. Srinivasa Sastri sympathised with the Government difficulties and admitted the existence of a

kind of writings causing anxiety but that was not enough. Where there was a widespread feeling against the Act the Government ought to go further and support an enquiry. Alluding to the Viceroy's speech to the deputation he discussed Sir William Vincent's plea. He asked had the situation improved? If it had not the Act had practically failed. Referring to Col. Aplin's speech he said it was understood the Government had discovered a primitive arcadia in Burma when a paper like the "Hindu" was shut out, a paper which any country would be proud to possess and Burma had yet to learn to appreciate such papers. He pitied the people of Burma who were denied such liberal education. He hoped Col. Aplin would change his attitude. The very breath of democracy was publicity. The Press law which was framed on the model of Austria and nurtured on the principle of Japan could not last long. He ridiculed the practice of analogy with England being constantly brought forward. They should also bear in mind that in England strictest scrutiny was observed in the exercise of the law.

Dr. Sapru.

Dr. Sapru pointed out Mr. Khaparde had not asked the Council to commit itself to any policy for a repeal of the Act. He had only wanted a committee. He enquired refusal of this of the committee asked for would convince the people that the Act had been well administered. There was widespread belief against the Act and an enquiry was the only way to clear the air. He urged that papers from which the Home Member read extracts should have been prosecuted and punished publicly. The Government could not be congratulated on the drafting of the Act and the Government would be strengthening its position by the enquiry. As regards the moral and material portion of the enquiry he hoped Mr. Khaparde would not insist upon it.

Mr. Jinnah.

Mr. Jinnah alluded to the genesis of the Press Act in 1910 and said almost all non-official members with the exception of two accepted the Act. This measure had been on the statute book for seven years but the question to-day was how the power had been exercised. He had no hesitation in saying the Act had been used in a most arbitrary manner that they found it high time that a proper enquiry was made and the Act modified. He did not want the guilty to escape but the innocent must be protected. Officials were sensitive of criticism. He entirely supported the resolution.

Sir G. M. Chitnavis.

Sir G. M. Chitnavis pointed out such an enquiry would clear the air and bring the public on the side of the Government, but a committee should be appointed after the war.

Mr. Sarma.

Mr. Sarma alluded to the deep feeling that the Act was not properly administered and the question was should Government do something to allay the public feeling or do nothing? They had been told by responsible editors as to how they were approached by officials as to their writings and alluded to the recent case of the "Observer" in Lahore. He complained against each provincial administration preventing the entry of papers in their respective provinces. Watertight compartments in provincial administration were undesirable and he instanced the case of "Hindu" and also "New India" which had been prohibited in the Punjab.

Mr. Sarma thought the creation of an institution for training newspaper men might be useful and supported the appointment of a Commission.

Mr. Thompson.

Mr. Thompson pointed out the actions taken in the Punjab under the Press Act were exceptional and were emergency measures. All these would disappear as soon as peace was declared. He alluded to the success of 'Haq' newspaper in the Punjab. The number of papers before the Press Act passed was 199 in 1914 and the number had since risen to 216 but circulation had gone down. This was due to the rise in the prices of paper. He explained that actions were taken by the Punjab Government under the Defence of India Act because they had to deal not only with rumours but with deliberate fabrication of false news and gave instances in support of his contention. They had not only complaints from regimental officers and district officers but also from the Government of Burma and United Provinces and held there could not be two opinions on the subject. He alluded to the case of the "Zemindar" newspaper and defended the action against the "Observer." The proprietor of the "Observer" was a member of the Punjab Legislative Council last year. He was convicted and sentenced for offering illegal gratifications with the object of obtaining Government contracts. The Editor of the paper had been Extra Assistant Commissioner in the Punjab who was convicted under the Act of 1850 of corruption and dismissed from Government service. The proprietor and editor were called in interview and one of them had the brazen effrontery to suggest that if his son was granted a contract by the munitions board his paper would turn into a pro-Government paper. Mr. Thompson also defended the actions taken by the Punjab Government against journalists some of whom had now taken shelter in Calcutta. There were altogether sixteen cases against which action was taken under the Defence of India Act. The duty of the Punjab Government was to keep the atmosphere clean, wholesome and loyal. Mr. Thompson entered into a lengthy defence of the Punjab Government when Mr. Iyengar rose to a point of order saying the Hon'ble Member had exceeded the time limit. Mr. Jinnah also rose to a point of order and asked whether Mr. Thompson should be allowed to continue. The president asked Mr. Thompson to conclude.

Mr. Khaparde.

Mr. Khaparde replying pointed out it was time that an enquiry should be made and said officials held that the Act was well administered and non-officials held that it was not so. It was a question of fact for an enquiry and he withdrew the last portion of his resolution.

Sir William Vincent.

Sir William Vincent replying held that from extracts read the condition of the press was worse before the Press Act and also that no case had been made for an enquiry and no definite allegations were made. The time was most inopportune owing to the war. He drew a distinction between liberty and license of criticism and quoted Sir Fitzjames Stephen.

The house was divided on the point for an enquiry with 37 for and 15 against. The portion relating to moral and material condition was withdrawn. The Council adjourned till Monday.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Calcutta

Conspiring to Extort Money. A Constable Sentenced

CALCUTTA, September 19. At the High Court today Justice Fletcher and Wainman disposed of a reference made by the Sessions Judge of Assam Valley District in a case in which Bhalok Heog a constable and three others were charged with conspiring to extort money. It was alleged that on the 17th March last the accused dressed in Khaki uniform went to several villages and told people that they would have to go to war as coolies. The accused took down the names of villagers and made marks on the walls of their houses and measured chests of men. Finally one or two accused came back after others had gone and offered to strike off the name of the householder if he would pay something. Several villagers paid various sums of money and they were told that their names had been struck off. The jury unanimously found accused not guilty but the Sessions Judge disagreeing referred the case to the High Court. Their Lordships convicted the accused and sentenced them to 3 years rigorous imprisonment each.

Final Figures of the War Loan.

Rs. 50,35,20,400.

CALCUTTA, September 19. The final figures for the war loan are not yet and will not for some time be available. The following are the figures as known up to and including 19th September 1918:—Bengal Rs. 19,44,96,300, Bombay (in India) Rs. 13,93,80,200, (by British Treasury Bills) Rs. 52,09,300, United Provinces Rs. 3,79,84,000, Punjab (in India) Rs. 3,52,47,600, (by British Treasury Bills) Rs. 2,50,000, Madras Rs. 3,28,17,300, Burma Rs. 1,63,35,900, Bihar and Orissa Rs. 78,65,200, Central Provinces Rs. 58,15,600, Assam Rs. 7,92,400, Minor Administrations Rs. 1,18,94,200, Hyderabad State Rs. 85,75,000, Mysore State (in India) Rs. 8,57,400, (by British Treasury Bills) Rs. 30,00,000, Baroda State Rs. 30,00,000, Total Rs. 50,35,20,400.

Bombay

The Moderates' Conference.

To be held in Bombay on 19th & 20th October.

BOMBAY, September 19. The General Secretary of the Reception Committee of the All-India Conference of moderate party informs that the date finally fixed for the All-India Conference of the moderate party to be held in Bombay are 19th and 20th October next.

Mr. Gandhi not Offered Presidentship of Moderate Conference.

BOMBAY, September 19. With regard to the rumour which has been current in some quarters that the Presidentship of the All-India Conference of moderate party was offered to Mr. M. K. Gandhi and he declined the offer, Mr. N. M. Samarth, General Secretary, interviewed by a Representative of the Associated Press said that no such offer was ever made to Mr. Gandhi by or on behalf of the Reception Committee of the All-India Conference of Moderate party.

United Provinces

Murder of Kaple.

Accused's Appeal Dismissed.

LUCKNOW, September 19. The Judicial Commissioners delivered judgment yesterday in what is known as the Lucknow political conspiracy murder appeal. The judgment is an extremely lengthy one in the course of which the learned Judges held that the statement of Shankerlal was true. There was no doubt in their minds that Suhil Chandra Lahiri, accused, and Nipendra the absconder, were determined upon to get Ram Pershad out of the clutches of Vinayak Ram (the accused) and Tejendra Ghose as was obvious from the question put by Lahiri on meeting Ram Pershad at the Moulvi-ganj house. The question was "Is Bura Babu with you? If he was we would have shot you." The learned Judges then discussed the fact of the accused not making any statement. They held that it left the prosecution evidence absolutely unshaken and unshaken. They held that the murder had been in pursuance of a common intention and after weighing carefully the evidence in the case they came to the conclusion that the sentence should be upheld. They dismissed the appeal, confirmed the sentence of death and directed that it be carried out according to law.

Simla

Maharaja of Alwar's War Offer.

SIMLA, September 19. H. H. the Maharaja of Alwar has generously offered to place his Imperial Service Infantry and cavalry regiments at the disposal of the Government of India for incorporation in the Indian Army for the period of war and to contribute annually three lakhs of rupees towards their maintenance. These offers have been gratefully accepted.

Congratulations of the Council on Allied Successes.

Mr. Shafi's Resolution.

ALLAHABAD, September 19. Mr. Shafi will move a resolution in the Imperial Legislative Council next week recommending that the thanks and congratulations of the Council be conveyed to the Allied armies so successfully operating on various fronts.

Prince Bando Singh Bahadur of Rae Bareilly died at Dholpur. He was a great grandson of Maharaja Ranjit Singh of Lahore.

As at present arranged His Excellency the Viceroy will invest the Maharaja of Bharatpur with the Ruling powers on the 28th November next.

Weather Report.

Simla, September 19. The Bombay monsoon continued moderately active in the Peninsula and there are indications that in the course of the week it may again extend into northern India. Rainfall has been generally general in Lower Burma, Hyderabad, local in Orissa southeast of Central Provinces, Madras Deccan, East Madras coast. A few falls also occurred in Upper Burma, Assam, north Bengal, Bombay Deccan. Chief amounts are:—Port Blair 1 1/2 inches, Tavoy 2, Moulmein 7, Lashio and Ahmednagar 1 1/2, Raichur 3, Hyderabad (Deccan) 2, Gulbarga 3 1/2, Kurnool 1 1/2.

Forecast:—An increase of rain in Madras.

RANGOON, September 18.

A Berne telegram of August 13th says that the Vienna new Ferie Press calls the new tanks used by the allies red ambulant fortresses. The "Arbeiter Zeitung" writes:—we do not know if the Germans are able to make up for the technical advance which the allies have been able to make. The latter who have the industrial development of three centuries at their disposal and also the raw material of the whole world may be able to speed up the construction of tanks en masse.

Excitement at Kamuthi.

KAMUTHI, September 19.

Great excitement prevailed in Kamuthi, situated in the interior of Ramnad district, 20 mile from the nearest railway station. On Tuesday noon when huge crowds of Naravara belonging to villages round about, armed with deadly weapons surrounded a portion of the town and committed looting and rioting. It is reported that five of the reserve constables were disarmed, two of them killed and three wounded. Many shops and buildings were broken open and emptied of their contents. One row of the bazaar street was burnt down. The rioting was quelled with the help of armed police. District authorities were on the spot rendering all possible assistance.

Food Riots in Tinnevely.

TINNEVELLY, September 19.

A correspondent wires:—The infection of food riots has spread to Tinnevely. At Viravanallur it is reported on Tuesday night a mob surrounded the bandies of paddy dealers who had just then purchased a stock and on their refusal to sell paddy, looted six bandy loads of paddy. The rioters were mostly peaceful and plodding Sowrastra weavers who were reduced to the utmost destitution owing to high price of yarn and dye. Six arrests have been made and quiet has been restored. Some merchants of Tuticorin have received anonymous warning to reduce their price lest they should share the fate of Madras profiteers. The police have conferred with the merchants and advised them against the danger of charging inflated prices.

Latest Telegrams.

(—O—)

The Cotton Spinners' Strike.

The Premier's Appeal.

LONDON, September 17.

Mr. Lloyd George has sent a letter to the Association of Operative Cotton Spinners appealing to the spinners in the interest of men fighting to return to work and leave the decision of disputed matters in the hands of Government, after an enquiry by a tribunal to be immediately appointed by Government.

A Meeting to Discuss the Premier's Appeal.

LONDON, September 17.

The Press Bureau announces that, as a result of the conference of representatives of the Operative Cotton Spinners Association, the Board of Trade and Labour Ministry held in London to-day a meeting of the Executive of the Association and a special meeting of the representatives will be held in Manchester to-morrow to discuss the Premier's appeal.

Austrian Peace Terms Undiscussable to Italy.

LONDON, September 17.

ROME.—An official statement says that although the Austrian peace note has not yet been officially communicated to the Italian Government the latter must point out that the proposal aims at the creation of phantom negotiations without the probability of a practical issue. Recent declarations of Austrian and German statesmen, excluding any cessation of territory and recognizing as definitive the iniquitous treaties of Brest-Litovsk and Bukharest, make a useful opening of negotiations impossible. Until the Austrian Government recognizes the aims announced by the Entente and the United States including the Italian aspirations, Italy will continue to struggle for a durable peace founded on liberty and justice.

Differences Between North and South China.

British Offer of Mediation.

LONDON, September 17.

SHANGHAI.—Sir John Jordan, British Minister at Peking, has offered to the Chinese Foreign Office the services of Britain and America with a view to mediation between North and South China. The Cabinet has discussed the offer but at present without result.

London, September 17.

THE HAGUE.—Vice-Admiral Naudin Tencate commanding the naval station of Willemsoord has been appointed Minister of Marine.

జర్మనీ

జర్మను లక్ష్యస్థానములపై 350 బాంబులు పడుట

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—వైమాణిక మంత్రివర్గము నారు ఇట్లు తెలుపుచున్నది:—సెప్టెంబరు 18, 17 తేదీల రాత్రి మావైమాణికలు శత్రువిమానములను ముట్టడించిరి. రెండు విమానకాలలు శిథిలమైనవి, మరికొన్ని కాలలపై తిన్నగ బాంబులుపడి నష్టమును కలుగ జేసెను. 4 మార్లు శత్రుసరఫరా శత్రుములు మున్నగువానిని ముట్టడించిరి. మెటిజి స్ట్రాట్సును యినుపదారులను బాంబులచే తగులబెట్టిరి. మెయికో జు దగ్గర నుండి సంయుక్త యువదారులను, కాలిబుడూదగ్గర నున్న నాకావిర్యాణ స్థానములను బాంబులతో జయప్రథముగ తగుల బెట్టిరి. కారణ మాయ లక్ష్యస్థానములపై 8 1/2 టన్నుల బాంబులు బరపబడినవి. మొత్తము 16 1/2 టన్నుల బరువుగల 350 బాంబులు శత్రు లక్ష్యస్థానములపై ప్రయోగించబడినవి. మా విమానము లన్నియు మరక్షితముగ తేరినవి.

జర్మను విమానశాలలపై బాంబులను బరపుట.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—(సా. సం. 11-30 గంటల)

బ్రిటిషుపత్రికలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—నిన్నటిరోజున శత్రువులు విమానములతో విస్తారముగ బోయినట్లు లేదు. పగలంతయు జర్మనుపంపులకు దూరముగ వారిస్థానముల ఛాయాపటముల నెత్తుటకు కొంతమంది వైమాణికులు పంపబడిరి. 11 శత్రువిమానములను ధ్వంసము చేసినారము. 5 విమానములను నేలనుల్లి నారము. 10 బ్రిటిషువిమానములు కాన్సియంటులేదు. రాత్రి 8 జర్మనువిమానములను విశేషముగ బాంబులతో ముట్టడించి నారము. రాత్రి బాంబులను ఒకపు శత్రువిమానముల మూడింటిని మాపంపులలో గూడనట్లు చేసినారము. రాత్రి సంచారము చేయు బ్రిటిషువిమాన మొకటి కాన్సియంటులేదు. 24 గంటలలో 21 1/2 టన్నుల బాంబులను బరపినారము.

జర్మనీపై విమానములదాడి

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—అడ్మిరల్టీ నా రిట్లు ప్రకటి.

విరి:—కడచిన 48 గంటలలో విమానదళము నాకాదళమునకు తోడ్పడుచు బ్రాజసు నాకాకాలలవైనను మరియొకరు విమానాలయముమీదను 13 టన్నుల బాంబులను వేసెను. 11 శత్రు విమానములను ధ్వంసముచేసి 7 విమానములను నిరుపయోగపఱచితిమి. 4 బ్రిటిషువిమానములు కనబడుటలేదు. 2 నాకావిమానములను 2 సాధారణ విమానములను తూర్పుతీరమునకు వచ్చుచున్న 5 జర్మను నాకావిమానములతో పోరెను. ఒకశత్రు విమానమును ధ్వంసము చేసితిమి. తక్కినవిమానములు తూర్పుముఖముగ పారిపోయెను.

జర్మనుసంధిసంజేతము ఆమెరికను ప్రత్యుత్తరము.

లండన్ సెప్టెంబరు 18:—ఆమెరికను ప్రెసిడెంటు

విమర్శనను జర్మనులకు ధయోత్పాతమును కలిగించినది.

రుష్యా

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—బ్లాగోవెస్టు చెన్నుగ దగ్గర గొప్ప కోసకు సైన్యసహాయముచేతను, తెల్లబలముల తోడ్పాటుచేతను జనరలు ఎలిక్సీపు బోల్షివిక్కులతో ఆకస్మాందమునకు ప్రారంభించిన మాస్కానుండి సమాచారము వచ్చినది.

జెకోస్లావుల తిరుగబాటు.

లండన్, సెప్టెంబరు 18:—జెకోస్లావుల కోరికలను నెరవేర్చుటకు ఆస్ట్రియా హంగరీ ప్రభుత్వమువారు అత్యుత్తయమున్నారనియు వారికట్టి ఉపాయము తోచుటలేదనియు రిని స్పష్టమెల్లప్పు జ్యూటింగుపత్రికలో కొన్ని వ్యాసములు కాన్సియంటున్నవి. బాహియాయలోనున్న జెకులు స్వతంత్రజెకు రాజ్యము నేర్పరుమటకు ప్రయత్నించుచున్నారని వైనుడవారింపబడినసత్తిక తెలుపుచున్నది. బ్రిటిషువారును, ఆమెరికనులును జెక్కుల ఆశయములను బలపరచి ఆమోదించుటచే వీరియందోళనను చాలతీరముగ అభివృద్ధి జెందుచున్నది. ఈద్రోహాలపై ప్రభుత్వమువారు కట్టిచర్యను వీసికొనసామాసింపలేకున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు మానమున చాల్చుటచే వీరి యుగధము ఎక్కువగా నున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు మానముద్రవహించుట భావ్యముకాదనియు ఈ పత్రిక తెలుపుచున్నది. ఈ దుండగములు జెకు రాజ్యము స్థాపించబడుటకుకొన్ని వారములలో, నెలలలో కాలము పట్టినదియు అంతకంటె ఆలస్యముకా నేరదనియు నుడువసామానించుచున్నాడు. ఆస్ట్రియా హంగరీవారు సాంఘాతిక విధానము నవలంబించుచున్న తెలియుచున్నది. దీనికంతకును కారణము స్లావువారులందు కల్గిన ప్రత్యేకపు అభిప్రాయములను ఆప్టోప్రభుత్వమువారు అణగివేయ నశక్తులగుటయే!

హాపికలు; ఆహ్వానసలయము; హాన్నూరు దుస్థినితి.
 తే.నూ.నా; గ్రామవాసి; ఒక ప్రా.ప్రయితరు; మస్తాబాహా
 పురవాసి సందేహము; పేరంటాలయ్య; పొట్టబజట్టకు; ఆంధ్ర
 కవుల ఆచారాధిపతి; గ్రామరక్షక సంఘపాలకు; కొత్తపట్నం
 పురవాసి:— ప్రకటింప లేనందునకు చింతించు న్నాము.—
 సంపాదకుడు.

కదోని వ్యవసాయము.

ఈ విద్యాలయమునందు నెలకొక కిర రూపుమల
వేతనము గల్గినట్టియు 25 రూపుమల వేతనము గల్గినట్టియు
నూర్నాలు ఫయినాళ వరిశుయందు గడితేరన స్త్రీలిద్దరును లో
వరు కెకందరి పరిశుయందు గడతేరి విశేషానుభవము గల్గిన
మరియొకరును ఉపాధ్యాయులుగ నుండుటవలన దీనియుప
యోగము చాలగ హెచ్చె ననుటకు సందియములేదు. అండ్
యభావయును ఉపభావగా నేర్పబడుచున్నది. ఇంక ననేక
మార్పులు తేయవలసియున్న మాట వా సత్యము. దీనికి ఇలులేదు.

చో. వేంకటా. ది.

చందరు. ఒక బాలభట్లో పాఠ్యాయుడు.

ఆయా, ప్రస్తుత ప్రశంసలో, సెటిల్మెంటువారి ఘా
ములకు విధించినరేట్లు, ఆయా గ్రూపుల, తరములు, తరగతు
లనుబట్టి, అనేక చిన్నులకు లోనైయుండుటచే, రేట్లును
నిరారణజేయు అధికారము కొంతకనుకలగుచున్న దనియు

మా పురముననుండి నాలుగేండ్లక్రితము ఇరువును విద్యా
 ధర్మ బొంబాయి వెళ్లి అక్కడ కళాశాలయందు చిత్రలేఖనము
 నభ్యసించుచున్నారు. వారిలో చామెన్స్ రామారావుగారు
 ప్రథమ బహుమానము, సి. భాషికాలరావుగారు రెండవ
 బహుమానమును కళాశాలయందంతటిలోను పొందినవారని
 తెలుపుట కెంతయు సంతోషముగ నున్నది. ఇతర రాజధానికి
 జని ఆంధ్రమునకు లిల్లు ప్రజ్ఞామాత్రులు ఆంధ్ర మాతకు
 వన్నెదెమ్మట కదా!

Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andhra Patrika Press, 7, Thambra Chetty Street, George Town, MADRAS.